

บทที่ 5

ผลการศึกษาจากการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในงานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องนี้โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดจากบุคคลในกลุ่มผู้ประกอบการโรงแรมที่พัก ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มชุมชน เพื่อวางแผนการพัฒนาการให้บริการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลจากการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 8 ราย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 15 ราย ภาคชุมชนในเกาะเสม็ด จำนวน 20 ราย รวมเป็น 43 ราย ดังนี้

1. ผู้ประกอบการ จำนวน 8 ราย ประกอบด้วย (1) คุณวีระพงศ์ ชูพรหม (ผู้จัดการเสม็ดวิลล่า รีสอร์ท) (2) อ่าวลุงหวัง (ลุงหวังบังกะโล) (3) คุณพัทธนันต์ มกุลรัตน์ (ผู้จัดการอ่าวซอยเวียรรีสอร์ท) (4) คุณพรรณณี ทองวงศ์บุตร และคุณคำ เขียวอ่อน (บลูสกายรีสอร์ท) (5) คุณขวัญพร มานะ (เจ้าของอ่าวฉนวนบังกะโล) (6) เจ้าของอ่าวไผ่ฮั้ท (7) คุณมานพ รุจิพันธ์ (ผู้จัดการเจ็บบังกะโล) และ (8) คุณอนงค์ นิมสินธุชัยเวช (พนักงานมาลีบลู)

2. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 15 ราย ประกอบด้วย (1) คุณปริญญา คุ่มสระ (หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด) (2) คุณชุมพร ชาวผ่อง (เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด) (3) คุณสมชาย อินธนานนท์ (เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด) (4) คุณจิรภา (เจ้าหน้าที่วิชาการอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด) (5) คุณไพศาล ไชยสิทธิ์ (นายก อบต.เพ) (6) คุณประภรณ์ ศิริเรืองแสง (ตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน อบต.เพ) (7) คุณชวนชม ปริ้มผล (ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ อบต.เพ) (8) คุณวัชรพล สารสอน (พนักงานการตลาด 5 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง) (9) ตำรวจท่องเที่ยว พ.ต.ท.ธีระพล ประไชโย (สารวัตรท่องเที่ยว) สว.ส.ทท.5 บก.ทท. ตำรวจท่องเที่ยวระยอง (10) ต.พัฒนา คุณไธย (เจ้าหน้าที่ตำรวจท่องเที่ยวระยอง) (11) นายสุเทพ วงศ์มหา (หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านเกาะเสม็ด) ตำแหน่ง จนท.บริหารงานสาธารณสุข (12) จำเริญญเสก วงศ์บำรุง (ปลัด อบต.เพ) (13) เจ้าหน้าที่อุทยาน (14) เจ้าหน้าที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเกาะเสม็ด และ (15) คุณแหลม พันธุ์สิงห์ (เจ้าหน้าที่หน่วยพิทักษ์อุทยานเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด)

3. ภาคชุมชน จำนวน 20 ราย มีดังนี้ (1) ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 (2) คุณเอนก สีดอกบวบ (3) คุณอรพิน ปานพริ้ง (4) คุณจุฑารัตน์ จำสกุล, คุณฝน สังค์สุวรรณ, คุณรัชดา วังสระปัญญา (5) คุณประสิทธิ์ พลธสิงห์ (อาชีพขับรถโดยสาร) (6) คุณบัวสอน นินคง (อาชีพค้าขาย) (7) คุณ

วารุณี (อาชีพค้าขาย) (8) คุณสมพิช ลั่นจี่ (อาชีพค้าขาย) (9) คุณสัญญาชัย เขี่ยมนาค (ผู้รับเหมาก่อสร้าง) (10) คุณวัชรระ ปิวิณะ (อาชีพประมง) (11) คุณสาคร บุญเจริญ (ธุรกิจส่วนตัว) (12) คุณเตี้ย หอมคง (อาชีพประมง) (13) คุณสาคร นางแพง (อาชีพขับรถโดยสาร) (15) คุณทอง ไส พรหมโสดา (อาชีพค้าขายอาหารสด/ร้านอาหาร) (16) คุณพรทิพย์ เจริญผล (อาชีพค้าขาย) (17) คุณสิรินยา สืบเทพ (อาชีพค้าขาย) (18) คุณประเสริฐ สุขกระจ่าง (อาชีพธุรกิจส่วนตัว) (19) คุณมณีนพร สังข์สุวรรณ (ประกอบธุรกิจส่วนตัว) (20) คุณแสงดาว ชาตวิวงศ์ (พนักงานอ่าวไผ่ฮั้ท) และ (21) คุณสุชาติ หอมคง (พนักงานบริษัทเสม็ดกรุป ตำแหน่งดูแลเรือเร็ว)

ซึ่งได้ผลการศึกษาจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

5.1 นโยบายและมาตรการของโรงแรม หน่วยงานภาครัฐ ชุมชน เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และคนในชุมชนท้องถิ่นที่มองว่าเสมีตควรต้องมีการจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ดังคำตอบจากผู้ตอบในกลุ่มต่างๆ

ผู้ประกอบการ

“ชุมชนมีการรณรงค์เรื่องการทำความสะดวกเก็บกวาด ซึ่งผู้ประกอบการก็ได้ให้ความสำคัญกับการเก็บกวาดทำความสะอาดบริเวณหน้าสถานประกอบการ หน้าชายหาด และบริเวณใกล้เคียง สถานประกอบการได้จัดทำบ่อบำบัดน้ำเสีย โรงแรมมีการกำหนดและสื่อสารวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้พนักงานทราบ มีการจัดระบบพนักงานให้ปฏิบัติกิจกรรมที่ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม”

ภาครัฐ

“ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติจะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการจัดการอุทยานแห่งชาติอยู่แล้ว ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของอุทยานแห่งชาติ ก็คือ (1) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในอุทยาน (2) เป็นแหล่งการศึกษาและวิจัยข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ (3) สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการในพื้นที่

“มีนโยบายเน้นการบูรณาการระหว่างภาครัฐกับเอกชน (ผู้ประกอบการ รีสอร์ท ร้านค้า) เช่น โครงการช่วยกันทำความสะอาด เก็บขยะ เป็นประจำทุกเดือน”

“มีการรุกกล้าบุกรุกขยายเพิ่มมากขึ้นมาตลอด ซึ่งเราก็จับหมด จนถึงปี 2542-2544 ก็มีการแก้ไขปัญหา คือทางราชการให้พวกที่ถูกจับทั้งหมดมาเช่าพื้นที่ในเขตอุทยานให้เป็นกิจจะลักษณะ

จะเพิ่มจำนวนรายไม่ได้เราควบคุมหมด แม้กระทั่งเรื่องพื้นที่การทำประโยชน์ก็ต้องเท่าเดิม เพราะอุทยานตระหนักเรื่องทรัพยากร ความเบียดบังไม่เป็นธรรมชาติ"

"โดยภาพรวมหลักการของอุทยาน ก็คือการรักษาให้อุทยานคงอยู่สภาพเดิมไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงทำลาย ให้อยู่แบบยั่งยืนในเรื่องของธรรมชาติ แต่ก็มีพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้ประกอบการเข้าไปดำเนินการคือเช่า ซึ่งดูแลยาก แต่ส่วนใหญ่ก็ถือว่าดี"

"ในเรื่องของทะเลเน้นเรื่องของปะการัง สัตว์ทะเลหายากมีโครงการที่ทำทุกปีคือการปลูกปะการัง มีแผนระยะยาวห้าปีสิบปี โดยแต่ละปีจะวนไปแล้วเปรียบเทียบดูว่าพื้นที่ตรงไหนปลูกปะการังแล้วให้อัตราการเจริญเติบโตดีที่สุด โครงการนี้เริ่มมาตั้งแต่ปี 2547 ปะการังที่ปลูกอัตราการรอดตายสูงประมาณแปดสิบเปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ค่อนข้างได้ผลดี"

"การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางหน่วยงาน อบต. ก็มีกิจกรรมร่วมกับอุทยานแห่งชาติปีละครั้ง คือ การอนุรักษ์ปะการังและการปลูกปะการัง"

"ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในเรื่องขยะ ปลูกปะการัง ปล่อยเต่า เก็บขยะใต้ทะเลซึ่งโครงการจะมีปีละครั้ง"

"มีการแบ่งโซนในการคัดแยกขยะ ขยะที่เป็นเศษอาหารเอาไปทำปุ๋ยชีวภาพ "

"เสียด心有ชมรมอนุรักษ์ มีความสมบูรณ์ของธรรมชาติบางที่เราก็เห็นนกเงือก มีปะการังที่ยังสวยอยู่ ถนนหนทางยังอยู่ เป็นต้น บางคนอาจจะมองว่าไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ควรบริหารจัดการให้ดีให้มันเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เป็นเกาะ เพราะเราไม่ได้ไปเที่ยวเมือง เราไม่ได้ต้องการปริมาณเยอะแต่เราต้องการตลาดคุณภาพ มาเที่ยวทำยังไงให้มันยั่งยืน ททท เรานั้นตรงนี้ ไม่ใช่ต้องการเงินอย่างเดียว ในการพัฒนาจะต้องดูว่ากลุ่มลูกค้าเป็นอย่างไร จะพัฒนาอย่างไรให้มันอยู่ให้ยั่งยืนให้ได้ สุดท้ายก็ต้องมาแก้ปัญหาเรื่องขยะ เรื่องมลภาวะ เรื่องอะไรหลายอย่าง"

"ตำรวจท่องเที่ยวจะมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น ความปลอดภัยการทิ้งเศษวัสดุ การรुकล้ำพื้นที่ชายหาด การคุ้มครองผู้บริโภคด้วย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการไม่ทิ้งของเสียลงทะเล การกำจัดของเสียในพื้นที่"

"มีการอบรมเยาวชนในท้องถิ่น ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพราะว่ามันต่อเนื่องกับการท่องเที่ยว คือรักษาปะการังรอบๆ เกาะ ปลูกฝั่งเขาตั้งแต่เล็กๆ เพื่อให้เขาเกิดความผูกพันรักท้องถิ่น เราก็ติดตามผลงานเรามาพบปะเขาประจำ"

"มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะและการดูแลการจัดภูมิทัศน์เพราะมีผลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การรักษาความสะอาดจะทำให้ไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์โรคเช่นโรคติดต่อ"

“ทางผู้ประกอบการได้รวมกลุ่มเพื่อจะดำเนินการในการจัดเก็บขยะซึ่งก็เป็นปัญหาเพราะพื้นที่มีจำกัดและเสม็ดเป็นเมืองท่องเที่ยวขยะมีเยอะตอนนี้ อบต.ก็เข้ามาดูแลเรื่องขยะปัญหาของเสม็ดคือพื้นที่ทิ้งขยะ”

“มีการทำโครงการร่วมกันระหว่างอุทยานและผู้ประกอบการโดยการประชุมประชาสัมพันธ์ให้มีการคัดแยกขยะโดยทางอุทยานของบประมาณซื้อถังขยะ 3 สีโดยแบ่งเป็นขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไปและขยะมีพิษนำไปให้ผู้ประกอบการเพื่อเป็นการลดภาระเรื่องการจัดเก็บของเจ้าหน้าที่และช่วยลดปริมาณขยะในแต่ละวันได้แต่จากการดำเนินการจริงๆ แล้วยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะว่ารถที่ทำการจัดเก็บไม่ได้แยกขยะเทรวมมาเหมือนเดิมทำให้มีการจัดกิจกรรมเก็บขยะบริเวณชายหาดทำให้เป็นการลดภาระของผู้จัดเก็บและทำให้เกาะเสม็ดสะอาดสวยงามขึ้นมาในระดับหนึ่งและมีการร่วมกับมือกรมทรัพยากรทางทะเลเพื่อจัดเก็บขยะได้น้ำบริเวณท่าเรือซึ่งมีขยะเยอะมาก เป็นต้นๆ”

“เราทำงานในเรื่องของสิ่งแวดล้อมทุกวันอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขยะ เรื่องน้ำเสีย รักษาธรรมชาติให้คงเดิม แต่บางครั้งตัวผู้ประกอบการเองก็ไม่ใส่ใจ เพราะการแข่งขันในธุรกิจมันเกิดทุกวัน การใช้พื้นที่สาธารณประโยชน์ก็ดี ในเรื่องของการจัดการโรงแรม การจัดการร้านค้า บางทีข้อกำหนดต้องควบคุมให้ดีกว่านี้ ในเรื่องเวลาของสถานที่บนเตียง บางทีนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวด้วยกันเยอะ พอตีมันเป็นอุทยานแห่งชาติ อุทยานของเราตอนนี้ก็ทำสุดความสามารถแล้ว จำนวนเจ้าหน้าที่เราก็น้อยไม่สามารถควบคุมป้องกันได้ร้อยเปอร์เซ็นต์”

“ตามระเบียบก็คือ ห้ามปล่อยน้ำเสีย ห้ามทิ้งขยะ ก็จะเป็นกฎระเบียบที่ห้ามทำในเขตอุทยานแห่งชาติอยู่แล้วเพราะว่าเป็นการผิดพระราชบัญญัติ แต่เนื่องจากเกาะเสม็ดเป็นเกาะที่นักท่องเที่ยวหรือว่าผู้ประกอบการเข้าออกได้ตลอดเวลา เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าไปควบคุมได้อย่างทั่วถึง ทางกลุ่มของผู้ประกอบการเองเขาก็จะมีกลุ่มหรือสมาคมของเขาที่จะช่วยในเรื่องนี้โดยที่อิงถึงนโยบายของเราด้วย เขาก็จะมีกลุ่มอนุรักษ์เกาะเสม็ด กลุ่มอนุรักษ์นกเหียงอก กลุ่มอนุรักษ์ปะการัง ช่วยกันบริหารจัดการในกลุ่มของเขาเอง ถ้าจัดระดับตำบลหน่วยงานที่ใหญ่ขึ้น เขาก็ขอความร่วมมือทั้งอุทยานแห่งชาติ อบต. เทศบาลก็ร่วมมือกันหลายหน่วยงาน”

“การทำโครงการก็จะเชิญหัวหน้าชุมชนและผู้ประกอบการบนเกาะเสม็ดและชาวบ้านร่วมกันจัดการปลูกปะการังฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม”

“ทางอุทยานแห่งชาติ ถ้าเป็นการจัดอบรมก็มีประกาศนียบัตรให้”

“มีการประเมินผลงานส่วนมากเราจะร่วมกันทำกับหน่วยอนุรักษ์กับประชาชน โดยประเมินว่าการปลูกปะการังมีความคืบหน้ามากน้อยแค่ไหน”

“สถานประกอบการดีเด่นด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีมานานแล้วแต่ยังไม่ได้ตั้งเป็น
งบประมาณ งบประมาณมีน้อย”

“ถ้ามีการรักษามาตรฐานไม่ว่าโรงแรมที่พัก สปาหรือแหล่งท่องเที่ยวทำตามกฎเกณฑ์ที่
ททท.ตั้งไว้ ก็จะส่งเสริมสนับสนุน มีโครงการเส้นทางตามรอยกินรี ตรงนี้คิดว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วย
กระตุ้นผู้ประกอบการในการใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องการอนุรักษ์ แต่โดยอำนาจจริงๆ ทุกพื้นที่
ปัจจุบัน อบต. เทศบาล อบจ.มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว”

“ในส่วนหน้าที่หลักของตำรวจท่องเที่ยวในด้านสิ่งแวดล้อมอาจจะรองลงไปจากการ
อำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัย แต่ถ้ามีเหตุการณ์อะไรที่รักษาสิ่งแวดล้อมเราจะมี
ใบประกาศให้ อย่างถ้าพบคราบน้ำมันแล้วแจ้งเราหรือพบเหตุอะไรแล้วเขาช่วยหรืออะไรที่ไม่ดีแล้ว
เขาทำให้มันดีขึ้นทางของเราก็มีใบประกาศให้”

“ถ้าพูดถึงระดับที่ช่วยรักษาความสะอาดผู้ประกอบการจะมีหลายระดับ ผู้ประกอบการที่
ได้กำไรสูงหรือว่าผู้ประกอบการใหญ่เขาจะช่วยอย่างเต็มที่มากอาจจะเป็นเพราะว่าเขาพร้อมตรงนี้
มีทุนมีกำไรที่บริหารจัดการพร้อมจะช่วยให้เต็มที่ มีบ่อบำบัด มีคัดแยกขยะครบวงจร แต่ถ้า
ผู้ประกอบการรายย่อยเขาจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือสักเท่าไร เนื่องจากว่าอาจจะมีปัญหาเรื่อง
งบประมาณ จำนวนคนในการบริหารจัดการ”

“มีการจัดงบประมาณให้ทางโรงเรียนทำกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กนักเรียนรักธรรมชาติ รัก
สิ่งแวดล้อม โดยงบประมาณให้ทุกปีให้เด็กนักเรียนไปทำกิจกรรม เช่น การปลูกปะการัง ดูแล
ปะการัง รักษาสิ่งแวดล้อมได้ทะเล”

“มีการช่วยกันเก็บขยะ ปลูกปะการัง อนุรักษ์แต่มีการปล่อยเต่าทุกปีเพราะเต่าขึ้นมา
วางไข่ที่เกาะ”

“ก็ให้เขาดูแลถ้าเกินกำลังของเขาก็ให้มาแจ้งตำรวจท่องเที่ยวหรือเจ้าหน้าที่ในอุทยาน
ทั้งหมดเราทำงานร่วมมือกันวัยที่เราอบรมไปมี ป.4-ป.6 วัยโตขึ้นมาหน่อยไม่ใช่เด็กเล็กไม่มีปัญหา
ให้ความร่วมมือกันตลอดคือเราประสานความร่วมมือ ทางนี้มีอะไรให้เราคอยช่วยเหลือเขาก็
ประสานขอความร่วมมือคือเหมือนช่วยกันทำงานมันจะให้ได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์เป็นไปได้ยากแต่มัน
ก็ช่วยได้พอสมควร เพราะว่าเท่าที่ดูเวลาเจอเราหรือว่ามีงานอะไรเด็กๆพวกนี้คล้ายเขาจะเกิด
ความรู้สึกว่านี่เป็นบ้านของเขา”

ในการส่งเสริมให้ชุมชนและผู้ประกอบการร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์

“โดยหลักการแล้วทุกโรงแรมเขาจะต้องมีการอนุรักษ์ดูแลสิ่งแวดล้อม ถ้าหากเขาไม่ดูแล
สิ่งแวดล้อมนักท่องเที่ยวจะเป็นตัวควบคุมโรงแรมเอง เช่น โรงแรมสกปรกหรือไม่ดูแลสิ่งแวดล้อม
นักท่องเที่ยวก็จะไม่เลือกพัก จริงๆแล้วนโยบายทางอุทยานต่อไปเราจะมีป้ายเป็นสัญลักษณ์คล้าย

แบบกรีนรีสอร์ทให้รีสอร์ทหรือสถานประกอบการ ที่ไม่แออัดเกินไป มีระบบบำบัดน้ำเสีย ตรวจสอบได้ ต่อไปโรงแรมอาจต้องแยกให้เห็นชัดเจนว่าค่าบำบัดน้ำเสีย ค่าใช้น้ำ ค่าดูแล สิ่งแวดล้อมให้นักท่องเที่ยวที่มาพักบนเกาะให้เห็นได้ชัดเจน อย่างเรื่องขยะเราจะส่งเสริมถ้า นักท่องเที่ยวเขาขยะลงไปต้องเขาขยะกลับมาฝั่งด้วยนะอาจจะมีจุดซึ่งคุณเอาเข้าไปก็ใกล้คุณต้อง เอากลับมาเพราะว่าทุกวันนี้มีแต่ขนขึ้นไป อย่างเช่นขวดแก้วนักท่องเที่ยวมีแต่ขนไปแต่ไม่ขนกลับ ขนกลับต้นทุนสูงราคาก็โหดหน้าสิบลบาทคงไม่มีใครรับซื้อ นักท่องเที่ยวก็ทั้งกันเกลื่อนกลาด มีการ รณรงค์ในเขตอุทยานห้ามให้อากล่องโฟมมาใช้ให้ใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ง่าย”

“มีการร่วมกับผู้ประกอบการข้างนอกที่มาหาผลประโยชน์บนเกาะเสม็ดให้ร่วมกิจกรรม”

ภาคชุมชน

“เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมาแนะนำไม่ใช่มาจับเขา มาแนะนำว่าโอเคนะที่ผมให้คุณทำมาหา กิน คุณสร้างจุดนี้มันไม่เหมาะคุณขยับไปอีกหน่อยได้ไหม ไม่ห้ามแต่จับเลย”

“การปลูกปะการังชุมชนจะไปช่วยกันทั้งเกาะ ชุมชนจะเอาเรือไปช่วย ผู้ประกอบการจะ ช่วยเรื่องอาหารพวกคนขับรถโดยสารก็จะเอารถไปวิ่งเอาคนไปส่ง ทำกันทุกปี”

“เรื่องขยะ เรื่องการอนุรักษ์นกเงือก ปลูกปะการัง ทำความสะอาดเกาะตลอดทั้งปีมีปลูก ต้นไม้ ปลูกปะการัง เก็บขยะ ในวันสำคัญไปกันหมดทุกคน”

“องค์การบริหารส่วนตำบลกำลังทำโครงการเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียและรณรงค์เก็บขยะ ทุกเดือนและตอนนี้ก็กำลังทำโครงการถนนลดฝุ่น”

“มีการคัดแยกขยะ”

“คนไม่ค่อยช่วยกันเมื่อก่อนอากาศดีเย็นสบาย สมัยนี้แย่มากสกปรกนักท่องเที่ยวทิ้งขยะ ส่วนมากจะเป็นวัยรุ่นกินแล้วทิ้งกันคนเขาก็บอกว่าทุกวันนี้เกาะเสม็ดไม่สวยหาดทรายไม่สวยอย่าง เมื่อก่อนความเจริญเข้ามาทำให้มีความสกปรก”

“องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีนโยบายที่ชัดเจนที่มีมาตรฐานเพื่อจะได้มีการดูแลไม่ให้เป็นการทำลายธรรมชาติ มันต้องมีภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเข้ามาสำรวจและมีการออกระเบียบ การว่าจะต้องมีการบำบัดน้ำเสียอย่างไรเพราะตอนนี้เรื่องน้ำเสียเป็นปัญหามากเพราะน้ำเสียจะ ไหลลงสู่ทะเลซึ่งก็มีผลต่อความสกปรกซึ่งควรต้องมีการจัดการให้มันดี”

“มีโครงการ ปลูกต้นไม้”

“การเก็บขยะได้น้ำไม่ได้ทำประจำแล้วแต่มีโครงการมาของป่าไม้เข้าไปร่วมเข้าไปช่วย มี หลายหน่วยงานเข้าไปช่วยทั้งรีสอร์ทและหน่วยงานของรัฐก็มีเก็บขยะของป่าไม้ ทำความสะอาด ครั้งใหญ่บนเกาะ”

5.2 การจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ของรัฐและคนในชุมชนในเรื่องการจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล มีดังนี้

ผู้ประกอบการ

“ไม่มีปัญหา แต่ก่อนเราก็ทิ้งเหมือนชาวบ้านทิ้ง คือเราก็มีถังแล้วก็เอาไปทิ้งในป่า แต่ก็ เป็นขยะที่ย่อยสลาย มันมีจุดทิ้งของเขายู่นะ มันไม่ได้ล้นเกาะมันไม่ได้เป็นแบบที่ผู้สื่อข่าวออกข่าวกัน พวกเราก็อยู่เฉยๆของเราอยู่ไม่เดือดร้อนเรื่องขยะเท่าไรหรอก มันจะมีปัญหาก็คือเวลาที่หน้าฝน เพราะว่าตรงนั้นบ่อขยะกับแหล่งน้ำที่เราใช้มันอยู่ใกล้กัน แล้วน้ำตรงนั้นมันไหลลงตรงที่อ่างเก็บน้ำมันมีปัญหาแค่นี้เอง”

“บางทีขยะก็มาขึ้นมาที่หาดบางทีก็ไหลตามน้ำไปหมด”

“เยอะนะอย่างบ้านเรามี 10 หลังถ้ามีแขกเต็มวันหนึ่งก็จะมียขยะ 2 ตุง”

“ไม่ว่าจะมีผลกับสิ่งแวดล้อมแค่ขยะเยอะ”

“แต่ของเราจะควบคุมปริมาณขยะโดยไม่รับแขกที่เป็นกลุ่ม”

“มีการแยกขยะแต่ไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์” การจัดเก็บขยะเป็นระเบียบอยู่แล้วตรงนี้ แต่ละ หน้าที่ย่างในครัวก็มีการคัดแยกขยะ พวกแก้ว พวกขยะเปียก ขยะแห้ง อย่างพวกใบไม้เราก็ให้ย่อยสลายไปเองโดยธรรมชาติของมันเราจะไม่มีการเผา พนักงานเราก็มีการจัดประชุมหรือว่าเป็น ลักษณะเข้าร่วมโครงการกับทางรัฐ เช่น การฝึกอบรมของ อบต.บาง ของป่าไม้บ้างตรงนี้เราก็เข้าร่วมอยู่ แล้วก็การจัดเก็บขยะเขาจะมีหนังสือเวียนมาเรื่อยส่วนมากจะเป็นวันสำคัญ บางทีกลุ่มของเราทำเอง”

“ทางอบต.จะจัดเก็บขยะของเราคือเขาขอความร่วมมือจากเราในการคัดแยกแต่มันก็ไม่ได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์เต็ม บางทีมันก็มีผสมกันบ้างคละเคล้ากันบ้างนั่นละเราจะมีโรงเก็บเราจะมีหลุมขยะใหญ่อยู่ในพื้นที่ของอุทยานอยู่ลึกเข้าไปครึ่งกิโลเมตรได้ ตรงนี้คือจริงๆแล้วเกาะเสม็ดมันเป็นพื้นที่เล็ก ๆ มีแค่ 4-5 พันไร่ ส่วนมากมันก็เป็นพื้นที่หน้าหาดแบบนี้ พื้นที่บนเขา มันไม่สามารถเอาขยะขึ้นไปฝังได้ มันก็ต้องการแค่ว่าบางที อบจ.จะเอารถแม็คโครมาตักเปิดหน้าดินออกแล้วฝังกลบแล้วปีต่อไปก็รอเขาย่อยสลายแล้วก็เอาตัวนี้แหละตักอีกทีหนึ่งก็ฝังกลบอีกทีหนึ่ง”

“เราแยกขยะแห้งขยะเปียกแล้วจะมีเจ้าหน้าที่จากชุมชนทำการจัดเก็บไปทางเราก็จ่ายค่าบริการในการจัดเก็บทางเจ้าหน้าที่ก็จะทำการคัดแยกอีกครั้งและจะนำขยะแห้งขึ้นฝัง”

“ในการจัดการขยะถ้าเป็นใบไม้เราจะเอาไปกลบเป็นปุ๋ยให้ต้นไม้ถ้าเป็นขยะเปียกเราก็จะ
ให้เขาไปเลี้ยงหมูและถ้าเป็นพลาสติกเราก็จะนำไปขายที่เหล็กก็จะมีรถเก็บขยะของทาง อบต. มา
เก็บไป”

โรงแรมมีนโยบายและมาตรการที่จะไม่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
คือ

“โฟมแทบจะไม่ได้ใช้กันเลยบางที่เราจัดเป็นเรือทัวร์เราจะเอาเป็นกล่องพลาสติกใส่ข้าวไป
ลักษณะเป็นกล่องพลาสติกเหมือนปิ่นโตบ้านเราเอามาใช้ใหม่ได้ เราก็ได้ช่วยนิดหนึ่ง มันเป็น
นโยบายด้วยและลดต้นทุนการผลิตด้วย แต่ก็จะมีอายุใช้งาน พลาสติกตัวนี้เราก็เก็บไปขายแล้วก็
ซื้อใหม่ถ้าไม่สวยหรือชำรุด”

“มีการที่นำผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้”

ภาครัฐ

“การมีประเมินจากจำนวนคนและจำนวนห้องพักตกแล้วขยะประมาณ 3-4 ตันต่อวัน”

“การที่จะให้นักท่องเที่ยวที่นำขยะเข้ามาแล้วนำกลับไปเราทำไม่ได้ ในการจัดการมันยาก
เราอย่างเดียวกันจะทำอะไรไม่ได้ต้องอาศัยทุกภาคส่วนต้องร่วมมือร่วมใจกัน บางทีในส่วนของ
การทำงานเราทำตามความต้องการของชาวบ้าน ในส่วนความต้องการของผู้ประกอบการเรายังถูกว่า
กล่าวถูกดำทุกวันเพราะมันกระทบผลประโยชน์ของเขา ทุกวันนี้พวกเราแทบจะไม่ได้ทำงาน
ป้องกันพัฒนา”

“เมื่อก่อนนี่องค์กรของเรามันยังไม่พร้อมเรื่องการจัดขยะก็มีภาคเอกชนเขาทำอยู่แล้ว
มาช่วงที่ อบต. มีความพร้อมเข้ามาดำเนินการได้จัดเก็บเป็นระบบ คือมีเจ้าหน้าที่คอยเก็บแล้วก็
เอาไปที่หลุมขยะมีเจ้าหน้าที่คอยกำจัด คัดแยกสิ่งไหนที่ขายได้ก็ขาย สิ่งที่เป็นขยะเปียกเราก็ไป
นำเอาไปเลี้ยงหมูคนที่เราจ้างเขาเลี้ยงหมูไว้ประมาณร้อยตัวขยะเปียกก็เอาไปให้เป็นอาหารหมู
แล้วส่วนที่เหลือเราทำลายโดยใช้วิธีฝังกลบ”

“มีการแบ่งโซนช่วยกันดูแล ขยะเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดเลยตอนนี้ การทำงานยังไม่บูรณา
การต่างคนต่างทำ”

“มันเกี่ยวกับปริมาณนักท่องเที่ยวซึ่งนำไปสู่ปริมาณขยะแล้วก็ปริมาณของเสียด้วย ขยะที่
พบเห็นในทะเลบ่อยๆ เป็น พลาสติกต่างๆ ขวดน้ำอัดลม ผลิตภัณฑ์พวกโฟมต่างๆ และ
ถุงพลาสติก”

“ถ้าเป็นวันจันทร์ถึงศุกร์ประมาณวันละ 4 ถึง 5 ตันแต่ถ้าเป็นวันเสาร์อาทิตย์หรือวันหยุดก็
วันหนึ่งเป็น 10 ตันพื้นที่ในการจัดเก็บขยะของเราก็มีเพียง 4 ไร่ซึ่งตอนนี้ก็มีขยะอยู่เป็นร้อยๆตันซึ่ง
การที่จะมีการคัดแยกขยะแล้วนำไปรีไซเคิลเป็นส่วนน้อยมากทำให้ขยะจะล้นเกาะแล้ว”

“มีการรณรงค์ในการคัดแยกขยะ และการกำหนดเวลาในการทิ้งขยะแล้วทางชมรมรักเสม็ดก็มีการศึกษาที่จะนำขยะมาทำเป็นไบโอดีเซลอย่างรถขยะของเราก็ใช้น้ำมันไบโอดีเซล”

“มีการประชาสัมพันธ์ เช่น การใช้ถังขยะจะมีสีเพื่อแยกขยะแต่ได้รับความร่วมมือค่อนข้างน้อย อาจจะเป็นเรื่องของจิตวิญญาณในความเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมของคนไทยเองหรือเจ้าหน้าที่มันยังไม่เข้าถึงก็มีกิจกรรมอยู่บ่อย”

“ขยะที่รีไซเคิลได้ทางโรงแรมหรือผู้ประกอบการเองเขาจะมีกระบวนการคัดแยกอยู่แล้วเอาขยะไปหมักชีวภาพ”

“ขยะประเภทขวดแก้ว สังกะสี พลาสติก เดือนหนึ่งเราก็นำขึ้นฝั่งมาขายประมาณสองครั้ง”

“หน่วยงานที่ดูแลเรื่องนี้ก็คือ อบต.แต่ก็ขาดเรื่องวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะที่ชัดเจนจะเป็นเกี่ยวกับการจัดเก็บมากกว่าแต่ขาดเรื่องการสร้างจิตสำนึก”

“ขยะและสิ่งปฏิกูลบนเกาะเสม็ดมันมีมากการจัดการขยะมันเป็นหน้าที่ของอุทยานที่จะต้องจัดการอยู่แล้ว แนวทางการจัดการของเรามีหลายวิธีเริ่มตั้งแต่การคัดแยก สนับสนุนให้ผู้ประกอบการบนเกาะมีการคัดแยกขนานขยะที่ใช้ประโยชน์ได้หรือนำมารีไซเคิลได้นำมาขายบนฝั่งขยะบางส่วนก็ทำเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพเก็บไปเผาในพื้นที่หรือฝังกลบที่ทำมา แต่ปัจจุบันขยะมันมากเนื่องจากการท่องเที่ยวมันสูงขึ้น”

“ขยะตอนนี้อยู่ส่วนใหญ่เก้าสิบเปอร์เซ็นต์เกิดขึ้นจากสถานประกอบการเฉลี่ยวันหนึ่งก็ 5-6 ตัน การจัดการก็ถือว่ายังไม่ดีพอ จึงให้ผู้ประกอบการดูแลตัวเองและให้ทาง อบต.มาช่วยทำเป็นคล้ายๆรูปแบบชมรมผู้ประกอบการเขาก็ออกค่าใช้จ่ายในเรื่องของการจัดเก็บถามว่าระบบการกำจัดนี้มันยังไม่ดีพอได้แต่คัดแยกอย่างเดียวคัดแยกในส่วนที่รีไซเคิลออกอย่างเดียวที่เหลือไม่มีการฝังกลบเพราะพื้นที่เราจำกัดเราส่งกลับไปฝั่ง ส่วนขยะที่เป็ยกขึ้นเศษไม้ใบไม้ พวกเศษอาหารมันก็ยังตกค้างอยู่”

“ใช้รถขยะสองคัน คันใหญ่หกตัน คันเล็กจะแบ่งเป็นแยกประเภทขยะ ขจัดโดยวิธีฝังกลบฝังที่เกาะใช้พื้นที่ของอุทยานสี่ไร่ แต่ในการกำจัดโดยวิธีคัดแยกแล้วฝังกลบจ้างคนมาทำโดยจะเก็บทุกวัน วันละครั้ง”

“มีการเก็บเงินค่าขนขยะจากคนบนเกาะเพื่อนำเงินส่วนนี้ไปจ้างคนคัดแยกขยะอีกที่เป็นรถเก็บขยะของบริษัทเอกชน วิธีการกำจัด คือ ฝังกลบและเผา การเผาขยะเขาไม่ได้เผาที่ละมวกๆ ทอยเผาไปเรื่อยๆ ใช้เผาในถังและมีฝาปิด หน่วยงานก็ไปดูงานอยู่กำลังจะทำเตาเผาขยะ”

“แนวคิดเรื่องขยะมีการแก้ไขเฉพาะหน้าด้วยการของบประมาณในการซื้อเตาเผาขนาดเล็กเพื่อลดปริมาณขยะโครงการระยะยาวต้องมีการจัดอบรมผู้ประกอบการในการคัดแยกขยะเพื่อ

ลดปริมาณขยะในส่วนที่เป็นเศษอาหารก็ให้ทำเป็นขยะชีวภาพเพื่อเป็นเชื้อเพลิงใช้ในกิจการ”

“ตอนนี้จัดทำโครงการร่วมซึ่งทางอุทยานได้รับการสนับสนุนจากโครงการอุทยานเขียว น้ำใส ทรายขาว ในการจัดจ้างเรือและรถบรรทุกขยะโดยขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการขอกำลังเจ้าหน้าที่เพื่อเก็บขยะจากหลุมขยะโดยใส่ถุง ถุงละ 30 กิโลกรัม ซึ่งการจัดกิจกรรมครั้งหนึ่งจะขนขยะได้ประมาณ 1 ตันและใช้เวลาประมาณ 2-3 วันเพราะว่าต้องนำรถแม็คโครชุดขึ้นมาแล้วตากไว้ 2 วันและอีก 1 วันก็จะใส่ถุงค่าขนส่งโดยเรือขยะ 100 ถุงประมาณ 4,800 บาทและค่ารถเที่ยวหนึ่งขนได้ 20-30 ถุงก็ประมาณ 200 บาทส่วนแรงงานคนก็จะขอร่วมมือจากผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่อุทยาน”

“มีการรณรงค์ในวันสิ่งแวดล้อมไทยและสิ่งแวดล้อมโลกรณรงค์คือให้นักเรียนถือป้ายเดินรณรงค์การสื่อสารกับชุมชนก็ใช้โครงการกิจกรรมที่รณรงค์ การปลูกปะการัง การเก็บขยะแยกขยะ ชวนกันรณรงค์ไปพร้อมกัน”

“ตอนนี้เราก็ได้แค่การประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการทราบแต่ภาคธุรกิจก็มีผลต่อปริมาณขยะมากเพราะมีการขนเข้ามาแต่ไม่ได้มีการนำออกไปเลยกลายเป็นขยะที่ตกค้างอยู่บนเกาะ”

“โครงการระยะยาวทางอุทยานร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเกี่ยวกับโครงการบริหารขยะครบวงจรซึ่งตอนนี้ก็อยู่ในระหว่างพิจารณาของกรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืชซึ่งโครงการนี้มีงบประมาณ 25 ล้านบาทโดยโครงการนี้จะดำเนินการนำขยะเข้าขึ้นฝั่งแล้วปรับปรุงพื้นที่เพื่อสามารถรองรับขยะและเพื่อความปลอดภัยเรื่องมลพิษถ้าทางกรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืชอนุญาตก็สามารถดำเนินการได้เลย”

นโยบายและมาตรการที่ส่งเสริมให้ชุมชนและผู้ประกอบการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

“มีนะ อย่างเช่นห้ามใช้ถุงพลาสติกและก็ให้ใช้ภาชนะที่นำมารีไซเคิลได้แต่ก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควรอาจจะเนื่องจากราคามันแพง”

“ที่เกาะมี อสม ที่ขึ้นกับ อบต. แล้วก็ อสม.นี้ อบต. จะอบรมให้民兵ให้ไปดูงานเราก็ให้เขาทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ลดโลกร้อนเขาทำพวกกระเป๋าผ้าแล้วก็โฟมทำด้วยขานอ้อยแล้วก็ขายในหมู่บ้าน”

“ส่วนใหญ่ บังกะโล รีสอร์ท เขาจะไม่ใช้โฟมจะใช้เป็นจานกระเบื้องแต่ขยะที่เห็นพวกโฟมก็มาจากนักท่องเที่ยวและแม่ค้าหาบเร่ อยู่ในพื้นที่อุทยานเขาต้องควบคุมอยู่แล้ว ก็มีบ้างเล็กน้อยที่ปล่อยปะละเลย”

“ก็จะมีการรณรงค์อย่างแม่ค้าหาบเร่ก็รณรงค์ไม่ใช่โฟมใช้วัสดุที่ทำจากขานอ้อยแทนที่ย่อยสลายภายใน 7 วัน”

ในส่วนของผู้ชมชนคนในท้องถิ่น

“ไม่ได้มีการแยกขยะเพราะแยกไปก็ไม่เป็นผลเพราะนักท่องเที่ยวเขาก็ทิ้งรวมกันเหมือนเดิม”

“มีโครงการคัดแยกขยะแต่ก็ไม่ค่อยได้ทำกันเท่าไรหรอกแต่เขาก็จะมีรถเก็บขยะคันใหญ่มาเก็บขยะตอนเช้าทุกวันอย่างที่ท่าเรือเขาก็จะรณรงค์ไม่ให้ทิ้งขยะบริเวณท่าเรือ”

“เราก็ทำได้แค่การคัดแยกขยะเท่านั้นอย่างพลาสติกที่ขายได้เราก็แยกไว้”

“เขาจะมีพื้นที่ในการทิ้งขยะส่วนผู้ประกอบการก็จะมีการจัดเก็บรวบรวมเพื่อเอาไปเผาแต่มันควรจะมีส่วนที่ในการเผาขยะเพิ่มขึ้น”

“ตอนนี้เขาก็ทำดีแล้วนะมีรถมาเก็บขยะ เราก็ทำความสะอาดบ้านใครบ้านมัน แต่บางคนก็ไม่ทำเขาจะมีการคัดแยกขยะขายแล้วที่เหลือก็จะนำไปเผา”

“ถามว่าพอใหม่ก็พอเพราะเขาจะมีการขนขยะขึ้นฝั่งทุกอาทิตย์อย่างพลาสติกเขาก็จะคัดแยกไปขายขยะที่เหลืออยู่บนเกาะไม่ถึง 20% ที่เป็นขยะที่กำจัดได้ที่เป็นข่าวเพราะผู้ประกอบการบางที่ไม่มีที่ทิ้งขยะก็เลยก่ออริฐแล้วทำฝาปิดแล้วหมามาคุ้ยขยะนั่นคือจุดเริ่มต้นของเรื่องแล้วนักท่องเที่ยวมาเห็นแล้วนำไปลงข่าวว่าขยะล้นเกาะซึ่งความจริงไม่ใช่อย่างนั้น”

“เขาจะมีรถเก็บขยะแล้วเขาจะมีการคัดแยกอย่างพลาสติกและกระดาษเขาจะแยกขายที่เหลือก็จะเผาบางที่เราก็จะเก็บไว้เองแล้วจะมีคนมารับซื้อ”

“ตอนนี้ก็จะมีเป็นหลุมขยะที่ไว้เผา มีการจัดเก็บมีหน่วยงานที่ดูแลอยู่ที่นั่นเมื่อก่อนปัญหาเรื่องขยะเป็นเรื่องใหญ่เหมือนกัน มันน่าเสีย เห็นว่าจะมีโครงการเก็บขยะจากที่เกาะไปฝั่งแต่ยังไม่เห็นดำเนินการเลย”

“อนามัยประกาศตามสายให้มาช่วยกันเก็บขยะบนเกาะแบ่งกันเป็นโซน โซนใครโซนมันแบ่งกันมีทั้งหมด 9 โซน มีรถขยะเตรียมพร้อมมาช่วยกันหมด ใ้ดูแยกประเภทเก็บเดือนละครั้ง”

“มีการเก็บขยะหน้าหาดในวันสำคัญ มีการคัดแยกขยะ ประเภทไหนขายได้ก็เก็บไว้แต่ถ้าขายไม่ได้ก็เอาไปฝังแล้วก็มีการให้ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก”

“ตอนนี้เขาก็มีโครงการเตาเผาขยะในส่วนที่เหลือเพราะตอนนี้มีการคัดแยกขยะได้เยอะแล้ว”

“เรื่องการใช้ผลิตภัณฑ์อย่างโฟมมันไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้อย่างการซื้อของสดมันก็ต้องมีกล่องโฟมเขาจะถือว่าได้จ่ายเงินให้กับทาง อบต. เพื่อเป็นการจัดเก็บขยะแล้ว”

5.3 การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ประกอบการ

“โรงแรมมีนโยบายและมาตรฐานในการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ”

“โดยขอความร่วมมือจากพนักงาน แต่ก็ลำบากเพราะคนนี้ได้อีกคนทำไม่ได้เรื่องน้ำเรื่องไฟไม่เหมือนกัน คนงานบางคนเขาก็ช่วยเราดีแต่บางคนก็คิดว่าไม่ใช่เรื่องของเขา”

“ราคาค่าไฟฟ้าจะคนละราคากับบนฝั่งเพราะเขาจะคิดค่าเคเบิลได้นำ ค่าไฟจะสูงกว่าบนฝั่ง 40% มีไฟฟ้าตกบ่อยๆเพราะว่าระบบไฟฟ้ายังไม่มาตรฐาน”

“มีระบบตัดไฟอัตโนมัติเวลาออกจากห้อง”

“เมื่อก่อนจะมีการปั่นไฟแต่ทุกวันนี้มีไฟฟ้าใช้ถ้าไม่ใช้ก็ปิด”

โรงแรมมีการลงทุนในเทคโนโลยีที่ช่วยทำให้การใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น เครื่องปรับอากาศเราก็ใช้เบอร์ 5 “โรงแรมมีการส่งเสริมให้แขกของโรงแรมเข้าร่วมในกิจกรรมที่ช่วยลดการใช้พลังงาน”

“ได้มีการกำหนดเวลาปิดไฟโดยเราจะบอกนักท่องเที่ยวว่าลดภาวะโลกร้อน”

โรงแรมมีการออกแบบอาคารหรือห้องพักเพื่อลดการใช้พลังงานโดย

“เพดานฝ้าจะปูเป็นสเตโคน ฝ้าพรอยด์เป็นฉนวนกันความร้อนทุกห้องแล้วก็ผนังจะใช้เป็นอิฐมวลเบาป้องกันความเย็นของแอร์ออกแล้วก็ป้องกันความร้อนเข้า ทั้งประตูหน้าต่างจะเป็นดับเบิ้ลป้องกันเสียงและกันไอของแอร์ออกข้างนอกด้วย ประตูมันจะมีเทปกาวตามแนววงกบประตูเพราะไม่ให้แอร์ระเหยออกมา ทำให้เปลืองไฟและตัวคอมเพรสเซอร์จะพังเร็วมันก็ช่วยยืดอายุการใช้งานของแอร์ เราก็ช่วยประหยัดตรงนี้”

“โรงแรมจะมีการปลูกต้นไม้รอบๆอาคารหรือห้องพักเพื่อช่วยลดความร้อนและการใช้พลังงาน”

“โรงแรมมีการติดตั้งอุปกรณ์เปิดปิดไฟอัตโนมัติภายในและภายนอกอาคารหรือห้องพักเพื่อช่วยลดการใช้พลังงาน”

“มีการใช้ระบบคีย์การ์ดชักออกชักเข้าไฟเปิดปิดตรงนี้ เราจะจ่ายไฟเฉพาะตู้เย็นตลอด 24 ชั่วโมง แล้วก็ไฟตามทางเดินก็เป็นทามเมอร์เปิดหกโมงเย็นปิดหกโมงเช้าเป็นระบบเปิดปิดอัตโนมัติ ตอนนี้กำลังปรึกษากับทางผู้บริหารจะใช้ระบบไฟจากแสงอาทิตย์ เราจะมาปรับไม่ใช้ไฟฟ้าแล้ว แต่ผมไม่รู้ว่าจะดีข้อเสียยังไม่ได้ไปศึกษาดูว่ามันเป็นยังไง ตอนนี้มันก็มีขายทั่วไป อีกอย่างหนึ่งคือมันก็ประหยัดทั้งบุคลากรด้วย โทนหลอดไฟจะขาด แต่ตรงนี้ยังไม่รู้ข้อดีข้อเสีย ถ้ามันดีให้แสงสว่างขนาด 220 ก็จะได้ตอนนี้กำลังทดลองดูอยู่”

“มีแต่ว่าของเราไม่ได้เปิดตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมงพอถึงเวลาเราก็ปิด เปิดเฉพาะไฟส่องหน้าหาดเพื่อลูกค้านั่งเล่น แล้วก็ตรงนี้เปิดแค่ดวงสองดวงเพื่อลูกค้าเข้าห้องน้ำก็แค่นั้น แล้วก็มีการบริษัทรถให้ลูกค้าพอเดินได้เพราะเคาน์เตอร์ตรงนี้เราปิดไม่ได้เปิดตลอด”

“โรงแรมจะมีการตรวจตราและซ่อมบำรุงอุปกรณ์ไฟฟ้าเพื่อช่วยลดการใช้พลังงาน”

“โดยเราก็ทำตามที่รณรงค์ประหยัดไฟเบอร์ห้า แล้วก็ตรงนี้เราเน้นใช้หลอดตะเกียบเมื่อก่อนเราใช้หลอด 20-25 วัต เราหันมาใช้หลอดตะเกียบที่เขารณรงค์กันเราก็ทำตาม”

ภาครัฐ

“เกาะเสม็ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวมันค่อนข้างจะยากเพราะจะต้องบริการนักท่องเที่ยวการใช้กระแสไฟฟ้าอาจจะประหยัดได้นิดหน่อย เพราะนักท่องเที่ยวมากก็ต้องการความสะดวกแต่เราก็ประชาสัมพันธ์ให้ช่วยลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าเราก็มีนโยบายชัดเจนแต่ก็มีการตอบสนองน้อยเพราะเขาเป็นผู้ประกอบการเขาก็ต้องหวังผลประโยชน์”

“ที่เกาะเสม็ดมันจะมียูริสอร์ทเดียวที่ช่วยผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ คือ ทราาย แก้วบีชีรียอร์ทเขามีสาขาอยู่ทุกถึงเจ็ดสาขาในเครือของเขาทำน้ำร้อนน้ำอุ่นเขาและส่วนมากจะใช้หลอดประหยัดไฟ”

“ผู้ประกอบการบนเกาะก็จะมีการติดตั้งแอร์ที่ประหยัดไฟคือแอร์เบอร์5 และหลอดไฟเขาก็จะใช้หลอดตะเกียบกันทั้งนั้นและชาวบ้านก็เหมือนกัน”

“เมื่อก่อนที่ไม่มีไฟฟ้าเราก็จะใช้โซล่าเซลล์แต่ปัจจุบันก็จะมีเพียงแค่การลดใช้พลังงานไฟฟ้าใช้พัดลมช่วยแทนการเปิดแอร์”

“มีการรณรงค์การลดใช้พลังงาน”

“มีการแจกสติ๊กเกอร์ให้ตามบ้านรณรงค์การปิดไฟถ้าไม่ใช้แต่ก็มีปริมาณการใช้พลังงานมากขึ้นทุกปีเพราะมีการขอใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นทุกปี”

“มีการสื่อสารกับชุมชนและผู้ประกอบการเพื่อกระตุ้นให้เข้าร่วมกิจกรรมลดพลังงาน มีเสียงตามสายประชาสัมพันธ์เรื่องการลดใช้กระแสไฟฟ้ามีนโยบายและประชาสัมพันธ์อยู่บ่อยครั้ง”

“มีการส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซลกับก๊าชฯ”

“ไม่มีการบังคับเรื่องรูปแบบแต่มีข้อกำหนดของทางอุทยานเรื่องความสูงและระยะห่างของน้ำทะเลที่ขึ้นสูงสุดอย่างนั้นมากกว่าแต่เรื่องภูมิทัศน์ความเป็นธรรมชาติก็จะขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการว่าจะให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติมากแค่ไหน”

“จริงๆ แล้วพื้นที่อุทยานผู้ประกอบการจะก่อสร้างอะไรต้องมาขออนุญาตจากอธิบดีก่อนจึงจะก่อสร้างได้แบบที่จะก่อสร้างต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม”

“การออกแบบอาคารเนื่องจากก่อสร้างในเขตอุทยานแห่งชาติแบบแปลนทุกอย่างที่ผู้ประกอบการจะสร้างก็ต้องส่งแบบแปลนให้ทางอุทยานเราพิจารณา ทางอุทยานก็ส่งให้กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืชพิจารณาลักษณะของแบบแปลนจะพิจารณาที่ว่าไม่บังคับทัศนียภาพเรื่องการลดการใช้พลังงานต้องเป็นแบบแปลนที่ไม่บังคับทัศนียภาพไม่สูงจนเกินไปให้กลมกลืนกับธรรมชาติ และให้รับลมเพื่อที่จะลดปริมาณการใช้ไฟฟ้า”

“มีโครงการปลูกป่าที่เชิงเขาสำเนาทองพื้นที่สิบไร่ซึ่งเป็นป่าเสื่อมโทรมโดยปลูกทดแทนเป็นพื้นต้นมีนักเรียนเข้าร่วมไปปลูกเป็นต้นไม้ที่ขอลงมาจากศูนย์เพาะพันธุ์กล้าไม้ที่เขาหินปูนอำเภอแกลง”

“มีการรณรงค์ในภาพรวมเรื่องการลดใช้พลังงาน เราจะได้ระบุเจาะจง เราจะรณรงค์เรื่องลดใช้พลังงาน ลดโลกร้อนเปิดแอร์ 25 องศาในเรื่องของค่ายเยาวชนมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์การใช้พลังงานแก่เยาวชน”

ภาคชุมชน

“การประหยัดไฟอยู่ที่จิตใต้สำนึกของแต่ละคนอยู่ที่การปลูกฝังด้วยตอนนี้ทุกคนมุ่งหาผลประโยชน์”

“ใช้หลอดตะเกียบเพราะช่วยในการประหยัดไฟได้เยอะ”

“ไม่มีการรณรงค์แต่จะเป็นต่างคนต่างทำ”

“ที่นี่เราเป็นเมืองท่องเที่ยวเราก็ต้องใช้ไฟแต่ที่บ้านเราเองเราก็ใช้เท่าที่จำเป็นเมื่อก่อนบ้านต่ำแล้วต้องเปิดไฟตลอดก็เลยยกบ้านให้สูงขึ้นเพื่อจะได้ประหยัดไฟ”

“ขึ้นอยู่กับการใช้อุปกรณ์ที่ช่วยในการประหยัดไฟ”

“อย่างเราเป็นร้านขายของเดือนหนึ่งค่าไฟก็ค่อนข้างสูงอย่างช่วงกลางวันเราก็จะเปิดไฟแค่หลอดเดียว”

“ก็ไม่รู้นะแค่เวลาเราไม่ใช้ก็ปิดชะไฟฟ้าก็มีปัญหาไฟตกบ่อย”

“อย่างของเราก็จะมีการประหยัดโดยการปิดไฟหลังเวลา 4 ทุ่ม”

“ก็อย่างถ้าไม่มีใครอยู่บ้านเราก็ปิดไฟถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชิ้น”

“ก่อนออกจากบ้านเราก็จะปิดไฟอย่างบังกะไลของเราก็จะใช้ระบบ คีร์การ์ดเมื่อออกจากห้องระบบไฟฟ้าก็จะปิดอัตโนมัติ”

5.4 การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ประกอบการ

“เราซื้อน้ำจากรถที่เขามาจากเรือที่ขนน้ำมาจากบนฝั่งอีกที่ที่ทะเล 700 บาทตอนนี้เราจ่ายค่าน้ำมากกว่าค่าไฟ”

“มีตัวทดสอบระบบของชักโครก ใช้น้ำน้อยและใช้น้ำเยอะ”

“น้ำที่นำมาใช้ก็จะมาจากสองแหล่งคืออย่างหน้าฝนเราก็จะมีการรองน้ำไว้ใช้แล้วก็จะมีน้ำจากอ่างเก็บน้ำนำมากรองและเติมคลอรีนก่อนนำมาให้แขกใช้

“โรงแรมมีการสื่อสารกับแขกของโรงแรมถึงกิจกรรมในการช่วยลดการใช้น้ำ โดยเขียนเป็นกระดาษติดไว้ในห้องน้ำว่าถ้าเกิดผ้าเช็ดตัวคุณไม่ต้องการให้เมดเอาไปซักคุณหยยไว้ตรงนี้นะ เขาจะรู้ว่ายังใช้ต่อได้หรือไม่อย่างนั้นคุณก็เอาลงไว้ที่ไหนซักแห่งก็ได้ ก็สำเร็จไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะว่าเราจ่ายเงินแล้วก็ต้องการใช้ใหม่ทุกวัน อย่างบิทชาวเวอร์ให้วันละสองผืนก็ไม่พอเข้าก็มาขอสองผืนบ้ายมาเอาอีกแล้ว เผลยแล้วตรงนี้ทางรีสอร์ทที่สิ้นเปลืองเยอะเหมือนกัน ไหนจะซักรีดค่าน้ำ บุคลากร ของสูญหายก็เยอะ”

“โรงแรมมีการสื่อสารกับพนักงานของโรงแรมถึงกิจกรรมในการช่วยลดการใช้น้ำ “โดยการใช้น้ำก็มีการประหยัดโดยหิ้ววาวไว้ไฟไม่ใช้ก็ปิด”

“น้ำนี้เราต้องมีการประหยัดเพราะเราต้องซื้อน้ำมาอย่างที่เราทำบอบำบัดน้ำก็นำมารดน้ำต้นไม้”

“น้ำที่เราใช้แล้วเราก็จะมีการต่อท่อไปยังต้นไม้ทำให้ไม้ที่นี้เขียวชอุ่มตลอดปี”

“เราจะบอกลูกน้องและนักท่องเที่ยวให้ใช้น้ำอย่างประหยัดอย่างการซักผ้าปูเตียงอาทิตยหนึ่งจะซักครั้งหนึ่งหรือทำเมื่อแขกออก”

ภาครัฐ

เมื่อมีการท่องเที่ยวมากขึ้นนักท่องเที่ยวปีหนึ่งไม่ต่ำกว่าห้าแสนคน อุทยานแห่งชาติและเจ้าหน้าที่เห็นว่าควรจะมีแหล่งน้ำบนเกาะจึงประสานกับกรมชลประทานสร้างอ่างเก็บน้ำเล็กๆไว้บนเกาะใช้สำหรับนักท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันมันก็ไม่เพียงพอผู้ประกอบการใช้โดยการซื้อน้ำใส่เรือขนส่งแล้วก็ไปปั้มขึ้นให้บริการนักท่องเที่ยวบนเกาะ เป็นปัญหาทั้งน้ำดีและน้ำเสียเพราะน้ำเสียก็เกิดขึ้นมากไหลลงชายหาด ตอนนี้ทางอุทยานกำลังจะร่วมกับเจ้าหน้าที่จากกรมควบคุมมลพิษเก็บข้อมูลศึกษา

“เรากำลังเก็บข้อมูลทางนิเวศวิทยาทางผิวดิน สัตว์หน้าดินมีอะไรบ้าง ใต้น้ำปะการังมีผลกระทบอะไรบ้างเพื่อนำเสนอข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ให้นักท่องเที่ยวได้เห็นเพราะตอนนี้คนส่วนใหญ่ตักดวงผลประโยชน์จากเกาะเสม็ดเยอะจากตัวเงินห้องพักผู้ประกอบการก็ขายห้องพักให้

ได้มากที่สุด เพิ่มจำนวนห้องพักให้มากที่สุดเพื่อให้ได้ผลตอบแทนให้มากที่สุดแต่เรื่องสิ่งแวดล้อม ผลกระทบเกิดขึ้นทุกวันๆ เราจะต้องเอาข้อมูลตรงนี้ชี้ให้เห็นแล้วก็เปรียบเทียบกัน ตอนนี่กรมอุทยานเองก็กำลังดูว่ากรรมธรรมาภิบาลที่เก็บหาผลประโยชน์จากค่าเช่าที่ดินบนเกาะเสม็ด ตั้งแต่เก็บมาตั้งแต่ปี 2542 จนถึงปัจจุบันเป็นค่าเช่าเท่าไรจะเทียบมูลค่ากับสิ่งที่มันสูญเสียจากการท่องเที่ยวหรือการให้บริการบนเกาะเสม็ด จะแยกให้เห็นชัดเจนเพราะว่ารูปแบบการท่องเที่ยวหรือการใช้ประโยชน์เกาะเสม็ด เมื่อก่อนไม่ได้เป็นอย่างนี้เพราะสิ่งนี้จะมีประโยชน์ในการนำมาสู่ทิศทางในการวางกรอบนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติในอุทยานแห่งชาติต่อไป"

"ต้องซื้อจากฝั่งมาใช้เพราะน้ำที่อ่างเก็บน้ำที่เกาะมันไม่สะอาดไม่ใส นำมาดื่มไม่ได้แต่นำมาซักล้างหรือรดน้ำต้นไม้ จะมีต่อน้ำแล้งที่หน่วยงานจะซื้อน้ำใส่ถังเก็บน้ำส่วนกลางของหมู่บ้านให้ชาวบ้านแบ่งกันไปใช้"

"หน่วยงานมีการติดตั้งอุปกรณ์ประปาเพื่อช่วยลดการใช้ น้ำ ซึ่งปกติแล้วทางอุทยานจะซื้อน้ำใช้ในเรื่องของการบริหารจัดการน้ำจะรุนแรงในเรื่องการประหยัดมากกว่า เจ้าหน้าที่แต่ละหลังก็จะรับผิดชอบค่าน้ำค่าไฟของตัวเองด้วย ทุกบ้านก็จะประหยัดด้วยตัวเอง"

"ต้องซื้อน้ำมาเติมแท็งก์ ค่าใช้จ่ายจริงๆรัฐเป็นคนช่วยจ่ายด้วย นโยบายของหัวหน้าที่ก็จะให้ลูกน้องประหยัดแล้วก็ให้ลูกน้องจ่ายด้วยเพื่อให้รู้สึกที่เราต้องจ่ายนะเราต้องประหยัด"

"โดยปกติแล้วทางผู้ประกอบการจะประหยัดน้ำไปในตัวอยู่แล้วเพราะว่าเขาต้องซื้อน้ำใช้เหมือนกันบนเกาะเสม็ดมันไม่มีประปาเราจะดูแลในเรื่องของคุณภาพน้ำก่อนที่จะปล่อยลงทะเล เราควบคุมตรงนี้แต่เรื่องการใช้ในกระบวนของเขา เขาน่าจะประหยัดไปในตัวอยู่แล้ว"

หน่วยงานมีการมอบหมายให้ชุมชนและผู้ประกอบการรับผิดชอบการลดการใช้น้ำ

"อย่างรีสอร์ทเขามีรายได้เขาก็มีกำลังที่จะซื้อจะใช้จ่ายเยอะแต่ชาวบ้านจริงเขาก็ประหยัดไปในตัวเพราะน้ำมันแพงอยู่แล้ว"

ภาคชุมชน

"มันจะมีน้ำในส่วนที่เป็นอ่างเก็บน้ำแต่ว่ามันจะไม่เพียงพอสำหรับผู้ประกอบการเพราะว่ามันเล็กเราก็มีการเปิดให้ผู้ประกอบการใช้บ้างเวลาที่มันน้ำเยอะแต่ตอนนี้ก็ปิดอยู่ก็ต้องซื้อน้ำมาจากบนฝั่ง"

"น้ำที่อ่างเก็บน้ำไม่ได้ใช้ค่ะ เพราะคนได้แต่ใช้แต่ไม่ได้รักษาไม่มีการกักเก็บน้ำไว้ใช้หน้าแล้งพอน้ำหมดก็ปิดในหน้าแล้งไม่มีน้ำและน้ำก็ไม่ค่อยสะอาดนำมาใช้รดน้ำต้นไม้อย่างเดียว"

"ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงเพราะว่าเราต้องซื้อน้ำจากรถที่เขานำมาขายถ้าอย่างเราเป็นร้านขายของ 2-3 วันก็จะสั่งแล้ว"

“เราใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำถ้าฝนไม่ตกไม่มีน้ำก็ต้องใช้น้ำจากบ้านเพื่อยาวหนึ่งประมาณ 1,300 ลิตร ก็ 700 บาท ถ้าซื้อจากอ่างก็ 250 บาท น้ำที่เราซื้อมาจากฝั๋งก็เป็นน้ำอ่างเหมือนกัน ส่วนน้ำดื่มเราซื้อน้ำถังละ 25 บาทราคาสูงทุกอย่างอย่างแก๊สถังละ 380 บาท”

“ใช้น้ำจากฝั๋งที่ยาวรถหนึ่งถ้าเป็นที่บ้านจะใช้ได้ประมาณ 2 อาทิตย์ช่วงหน้าฝนเราก็จะรองน้ำไว้ใช้น้ำดื่มเราใช้น้ำถังราคาถังละ 25 บาทเพราะต้องบวกค่าขนส่งทั้งค่ารถค่าเรือ”

ชุมชนไม่มีการสื่อสารกับคนในชุมชนถึงกิจกรรมในการช่วยลดการใช้น้ำ แต่เราไม่ได้ซื้อน้ำเราชูดบ่อใช้กันเอง”

“จะรณรงค์ไม่ได้หรอกเพราะทุกวันนี้มันก็ไม่พออยู่แล้วมันแพงต้องประหยัดกันอยู่แล้ว”
“น้ำที่อ่างเก็บน้ำก็มีการประมุลงแล้วนำมาขายมันไม่ได้เป็นกรรมสิทธิ์ของประชาชนโดยท้องถิ่นการบริหารส่วนตำบลเป็นคนจัดการ ซึ่งถ้าน้ำหมดประชาชนก็ต้องดิ้นรนหาน้ำเองอย่างผู้ประกอบการเขาก็สั่งน้ำประปามาจากฝั๋ง”

“ก็จะคอยเตือนนักท่องเที่ยวให้ปิดก๊อกน้ำให้แน่นเพราะบิมน้ำไฟฟ้าจะทำงานอยู่ตลอดเราก็จะขอให้นักท่องเที่ยวช่วยประหยัดหน่อยเขาก็ให้ความร่วมมือดี”

“ก็ใช้ตามปกติแต่ถ้าฝนตกก็ประหยัดขึ้นมาหน่อยเราก็จะรองน้ำไว้”

“เรารู้ว่ามันแล้งเราก็มีการประหยัดน้ำมาตั้งแต่แรกแล้วไม่ใช่ฟุ่มเฟือย

“ความจริงเราก็อยากประหยัดแต่มันประหยัดไม่ได้เพราะมันต้องใช้ทุกอย่าง”

“เราก็ประหยัดแต่การที่เราเป็นสถานประกอบการมันก็ยากเพราะแขกมีหลายประเภทแต่ถ้าเป็นฝรั่งเข้าเขาก็ไม่ค่อยได้ใช้น้ำไม่เหมือนคนไทยถ้าเป็นแขกที่มาพักเราก็ต้องอำนวยความสะดวกให้แขกมันก็ประหยัดยากที่บ้านเราถ้าฝนตกเราก็จะรองน้ำไว้ล้างจานและไว้รดน้ำต้นไม้เราต้องมีการรองน้ำไว้เพื่อเป็นการประหยัด “

5.5 การจัดซื้อ

ผู้ประกอบการ

“เจ้าของกิจการที่นี่เขาจะไปซื้อของจากแม่คโคโรที่ฝั๋งอย่างพนักงานเราก็จะให้เขาไปซื้อของช่วงสิ้นเดือนเงินเดือนออกส่วนมากเขาก็จะไปซื้อบนฝั๋ง”

“อาหารคนที่ขายอยู่บนเกาะมีไม่กี่เจ้าพูดง่าย ๆ คือร้อยละ 99 ซื้อจากบนฝั๋งเพราะที่นี่จะมีแค่เรือเล็กที่เขาไปตกปลาได้ไม่มากมันไม่พอเพราะการทำประมงตอนนี้ไม่มีแล้วเพราะทุกคนจะทำเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว”

โรงแรมมีนโยบายในการจัดซื้อเฉพาะอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ช่วยลดพลังงานไฟฟ้า

“โดยสั่งมาจากบริษัทเป็นล็อตใหญ่เลย อย่างแอร์เราก็สั่งมาเป็นเบอร์ห้า จะไม่ซื้อบ่อยๆ ของบังกะโลเป็นพวกสบู ยาสีฟัน แชมพู จะสั่งมาเป็นล็อตทีเดียวเลยจะได้ถูกและไม่เสียเวลาบ่อยของแห้งก็ไปแม็คโครก็ใช้รถหกล้อคันหนึ่งเพราะยังไงก็ต้องเหมาเรือเหมารถอยู่แล้วรถปิกอัพคันเล็กก็ไม่สามารถใส่ได้ เพราะกระดาศทิวชุกก็เต็มสี่ห้าปิกอัพแล้ว”

“มีตู้เย็นทีวีแอร์จะเปลี่ยนเป็นรุ่นประหยัดไฟ”

ภาครัฐ

หน่วยงานมีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและชุมชนซื้อเฉพาะสินค้าในท้องถิ่นเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายและพลังงานในการขนส่ง “เช่น ชาวประมงมีการนำของทะเลมาขายแต่ก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการส่วนใหญ่ก็จะมาจากฝั่งประมาณ 80% ส่วนอย่างอื่นก็จะซื้อจากบนฝั่งหมด”

“ผลิตภัณฑ์ของเกาะเสม็ดส่วนมากก็จะเป็นทรัพยากรทางทะเลมากกว่าพวกอาหารทะเลและหมึกแห้งแต่ที่เสม็ดจะมีไม่มากเหมือนบ้านเพเพราะบ้านเพจะมีเรือประมงขนาดใหญ่เข้า”

หน่วยงานอุทยานมีนโยบายในการจัดซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ช่วยลดพลังงานไฟฟ้า โดย “มีการใช้หลอดคอมปิดแอร์ตอนเที่ยงถึงบ่ายโมงตอนเช้าให้เปิดแอร์เก้าโมงเช้าเย็นให้ปิดสี่โมง”

หน่วยงานมีการส่งเสริมให้ชุมชนและผู้ประกอบการจัดซื้อสินค้าที่รีไซเคิลได้เพื่อช่วยลดปริมาณขยะ “โดยมีโครงการที่จะให้เขาใช้ของที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพราะว่าในเขตอุทยานโดยปกติแล้วตามกฎระเบียบจะห้ามนำกล่องโฟมหรือวัสดุที่ย่อยสลายยากเข้าไปอยู่แล้วเราก็มีโครงการให้ผู้ประกอบการรายย่อยได้รวมกลุ่มกันแล้วก็จัดซื้อวัสดุที่เป็นธรรมชาติ เช่น จานทำจากอ้อยหรือว่าจานพลาสติกที่สามารถนำมาใช้ได้หลายรอบ”

“เราก็รณรงค์แล้วก็ให้ อสม. ช่วยอีกด้านหนึ่งลดการใช้สิ่งของที่ย่อยสลายยากให้มาใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกหรือภาชนะที่ผลิตจากขานอ้อยแทนโฟม”

ภาคชุมชน

ชุมชนมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนซื้อเฉพาะสินค้าในท้องถิ่นเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายและพลังงานในการขนส่ง “โดยอาชีพบนเกาะก็มีประมงและการท่องเที่ยวการประมงก็จะขายบนเกาะแต่ชาวประมงก็มีน้อยและปลาที่จับได้ก็น้อยลงและน้ำมันก็แพงขึ้นก็มีการเปลี่ยนมาเป็นอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากขึ้น”

“ส่วนมากเราจะซื้อวัตถุดิบในการทำอาหารจากท้องถิ่นเพราะได้ราคาถูกกว่าและสดกว่า แล้วเราสามารถขายให้แขกในราคาไม่สูงมากอย่างพวกผลไม้ไม่ค่อยมีใครปลูกเพราะลำบากเรื่อง น้ำถ้า น้ำประปาเข้าถึงจะปลูกได้ ของส่วนใหญ่ซื้อจากบนฝั่ง”

“แต่อย่างของใช้เล็กๆน้อยๆอย่างสบู่ยาสีฟันเราก็ซื้อบนเกาะถ้าเป็นอะไรที่เกาะไม่มีขาย เราก็จะไปซื้อบนฝั่ง”

“วัตถุดิบที่ใช้มีคนมาส่งจากบนฝั่งส่วนจำนวนที่ซื้อก็แล้วแต่ช่วงฤดูอย่างหน้าฝนก็ซื้อไม่เยอะเพราะผักแพงและนักท่องเที่ยวก็ไม่เยอะ”

“ของทะเลที่หาได้ก็มีไม่มากมีแต่ปลากับกุ้งเราจะซื้อจากตลาดอีกที่หนึ่ง”

ชุมชนมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนซื้อสินค้าที่รีไซเคิลได้เพื่อช่วยลดปริมาณขยะ “โดยจากบ้านเราก็รีไซเคิลแล้วก็ขายให้กับคนที่มาซื้อของเก่าแล้วคนที่มาเก็บขยะเราไปจ่ายเขา เป็นเดือนแล้วเขาก็เอาไปรีไซเคิลของเขาก็คือเขาเอาไปขายบนฝั่งเลย อาชีพเดียวของเกาะเสม็ดคือ การท่องเที่ยวเพราะเราอยู่กับการท่องเที่ยวถ้าเราจะพัฒนาพื้นที่ตรงนี้ก็ต่อพัฒนาคำนึงถึงมนุษย์ ต้องการอะไรทำอะไรจะทำให้เขามีความสุขสนุกสนานกลับไปแล้วสบายใจ”

“อย่างถุงพลาสติกที่มันไม่เยอะมากเราก็จะนำไปล้างแล้วนำกลับมาใช้อีก”

5.6 คุณภาพของอากาศภายในเกาะเสม็ด

ผู้ประกอบการ

“อากาศดีเพราะต้นไม้เยอะเรามีภูเขาบังน้ำฝนยังกินได้”

“อากาศก็ยังมีบริสุทธิ์อยู่”

“อากาศบริสุทธิ์คือร่มรื่นเพราะมีต้นไม้”

โรงแรมไม่มีการกำหนดสถานที่สำหรับการสูบบุหรี่พร้อมกับป้ายบอกที่ชัดเจน “ที่นี่อากาศ มันถ่ายเทดีอยู่แล้ว ไม่ใช่ว่าเป็นร้านอาหารมีกระจกติดแอร์ไม่ใช่อย่างนั้น อย่างสูบบุหรี่เบียงหน้า ห้องควันมันก็ไปแล้ว”

โรงแรมมีโปรแกรมในการดูแลและซ่อมบำรุงเครื่องปรับอากาศเพื่อช่วยลดแหล่งที่มาของ เชื้อโรค โดย “จะล้างแอร์ เราจะมีทีมช่างล้างสองเดือนครั้งเราจะขนมาล้างหมดเลย

โรงแรมไม่มีมีการใช้วิธีทางธรรมชาติในการกำจัดแมลงเพื่อช่วยลดการใช้ยามาแมลง ภายในโรงแรม “เพราะที่เกาะเสม็ดยุ่งเยอะ เราก็จะใช้พวกเชลท์ท็อกอะไรพวกนี้ฉีดพ่นเลย ไม่รู้จะ เอาอะไรมาฆ่ามัน ลูกค้าบอกไปฉีดยุงให้หน่อยที่ห้องยุงเข้าสี่ห้าตัวมันก็พ่นทั่วห้องการจะใช้สาร ธรรมชาติไม่มีผลหรอกคงจะไม่ผลเพราะยุงมันเยอะสู้ไม่ไหวใช้ตัวนี้พ่นทีเดียวเลย”

“โรงแรมดการใช้สินค้าที่มีสารประกอบของ CFC เพื่อช่วยลดการทำให้โลกร้อน โดยของเราจะเป็นรุ่นล่าสุดหมดเลย”

โรงแรมมีการปลูกต้นไม้รอบอาคารเพื่อช่วยลดเสียงจากภายนอกที่อาจรบกวนแขกภายในโรงแรม

“ส่วนมากจะเป็นต้นไม้พรวัวและอย่างอื่น”

“ก็มีการปลูกเพิ่มด้วย

คือเราได้เงินจากตรงนี้เยอะเราก็อยากให้อะไรกับคืนไปให้เขาบ้าง”

“ที่นี้มีความเจ็บสงบอีกอย่างคือเราดูแลต้นไม้อย่างดี ส่วนมากเป็นลูกค้าเก่ากลับมาใหม่ ส่วนมากก็จะให้แผนกสวนดูแลรดน้ำต้นไม้ใส่ปุ๋ยพรวันแต่ก็คือรดน้ำต้นไม้จะรดทุกวันเพราะแดดค่อนข้างร้อน ถ้าวันไหนฝนตกก็เล็มปลายหญ้าเอาไม่ให้มันดูรก”

“บาร์เป็นปัญหาไปว่าเขาไม่ได้มันเป็นอาชีพของเขา ลูกค้ามาว่าให้เรา เราทำเรื่องถึงอุทยานถึงตำรวจท่องเที่ยว บางทีส่งเรื่องถึงที่กรุงเทพฯ แต่ก็ไม่ได้ช่วยอะไรมากก็อย่างว่ามันอยู่ในเกาะมันลำบาก ต้นไม้ก็ช่วยไม่ได้มาก ถ้าเป็นในเมืองใหญ่คงเรียบริบร้อยไปแล้วแต่มันเป็นเกาะ แล้วอีกอย่างหนึ่งคนไทยก็รู้กันอยู่ถ้ามีเส้นมีสายก็เป็นอย่างนี้ทุกที่แหละ เราไม่อยากจะยุ่งกับเขา

ภาครัฐ

“อากาศดีบนเกาะเสม็ดไม่มีปัญหาเลยไม่มีไฟป่าไม่มีควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม”

“ขยะถือว่าเป็นมลพิษเพราะขยะมันล้นเรื่องน้ำเสียจากการศึกษามันเข้าใกล้สุดวิฤกฤต อากาศยังไม่มีปัญหาพื้นที่สีเขียวมีการฟื้นตัวตามธรรมชาติมีความหลากหลายเยอะไม่ว่าจะเป็นพันธุ์สัตว์เรามีค้างคาวแม่ไก่ นกเงือกอยู่บนเกาะ พวกงู พวกนกต่างถิ่นที่อพยพมาเพราะบนเกาะพื้นที่ที่หาคงพันธุ์ความหลากหลายของป่าเบญจพรรณ ทัศนียภาพต่างๆยังอุดมสมบูรณ์ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเกาะเสม็ดสามารถดูได้ทั้งระบบนิเวศวิทยา ดูป่าดูเขาหรือจะดูระบบนิเวศได้น้ำก็ดำลงไปดู เพราะฉะนั้นถ้ามาเที่ยวเกาะเสม็ดมีได้หลายกิจกรรม คุณอยากดำน้ำก็ได้ คุณอยากเดินป่าก็ได้ ความบันเทิงยามค่ำคืนมี”

“อากาศดีถือว่าดีเพราะสภาพเป็นเกาะอากาศหมุนเวียน”

“เรื่องคุณภาพของอากาศไม่เคยตรวจสอบเลย”

“อากาศอยู่ในเกณฑ์ดีมาก”

“ถ้าอยู่ในจุดที่เป็นท่าเรือจอดที่มีเรือจอดเป็นจำนวนมากก็จะมีกลิ่นพวกท่อไอเสียของพวกเรือจะมีได้กลิ่นน้ำมัน กลิ่นท่อไอเสีย พื้นที่ที่มีเรือน้อยอากาศจะค่อนข้างดีกว่าบนฝั่ง”

“ก็จะมีปัญหาเรื่องมลภาวะจากการเผาขยะมันก็ยังไม่ถึงกับรุนแรงและจะมีเรื่องควันรถเมื่อก่อนจะมีการเผาขยะทั้งวันทั้งคืนแต่ตอนนี้ก็เบาลง”

“ก็ไม่มีปัญหามากเพราะอย่างการเผาขยะก็มีผลเรื่องหมอกควัน”

“ลักษณะพื้นที่บนเกาะถ้าอากาศปิดแล้วมีควันจากการเผาขยะจะไม่มีกรถ่ายเทอากาศ แต่เดิมพื้นที่เผาขยะจะอยู่หาดทรายแก้วแล้วบริเวณหาดทรายแก้วจะถูกปกคลุมไปด้วยกลุ่มควัน และส่งกลิ่นเหม็นทำให้ต้องย้ายไปที่กลางเกาะในปัจจุบันนี้ซึ่งมีพื้นที่ 4 ไร่แต่ก็มีผลกระทบเพราะ อยู่เหนืออ่างเก็บน้ำถ้ามีฝนตกหนักก็จะไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำได้ถ้ามีขยะที่เป็นพิษก็จะได้รับ อันตรายได้”

“ก็จะมีมลภาวะบ้างอย่างฝุ่นในอากาศเพราะถนนเราเป็นลูกรังผลกระทบอย่างอื่นก็มีบ้าง แต่ไม่มาก”

หน่วยงานไม่มีการกำหนดสถานที่สำหรับการสูบบุหรี่ที่ชัดเจนภายในเกาะเสม็ด

“ในร้านอาหารและรีสอร์ทเขาก็กำหนดของเขาเอง ในภาพรวมของเกาะที่สาธารณ ประโยชน์ทั่วไปก็ยังไม่”

“ไม่มีพื้นที่เฉพาะสำหรับสูบบุหรี่ จำกัดยากมาก”

“ไม่ได้กำหนดพื้นที่เป็นทางการ เจ้าหน้าที่อุทยานเขารู้กันเองว่าพื้นที่อันไหนจะสูบบุหรี่หรือ เปล่าพื้นที่ในสำนักงานก็จะไม่สูบบุหรี่ก็จะเป็นพื้นที่ด้านนอก”

“ที่เกาะมันเป็นสถานที่อากาศถ่ายเทมันสามารถสูบบุหรี่ได้ทุกที่”

“ก็มีร้านอาหารห้ามสูบ สถานที่ราชการห้ามสูบ สถานที่สาธารณะห้ามสูบ”

“ก็มีอยู่แล้ว อย่างที่โรงเรียนและวัดก็ห้ามสูบ ในสถานที่ประกอบการเขาก็จะกำหนดของเขาเองแต่ที่ชายหาดไม่ได้ห้ามเพราะเป็นพื้นที่โล่งห้ามไม่ได้อยู่แล้ว”

“บนเกาะไม่มีแต่จะมีตามสถานประกอบการที่เขาจะมีการกำหนดโซน”

“มีการส่งเสริมให้ชุมชนและผู้ประกอบการใช้วิถีทางธรรมชาติในการกำจัดแมลงเพื่อช่วยลดการใช้ยาฆ่าแมลงภายในโรงแรมและที่พักอาศัย “ยาฆ่าแมลงคงไม่ได้ใช้กันเท่าไร ส่วนใหญ่ ใช้แอลกอฮอล์ในการไล่แมลงมากกว่า”

“ถ้าเป็นเรื่องยุ่งก็จะมีควบคุมแหล่งเพาะพันธ์แต่เราจะไม่ค่อยมีปัญหาเรื่อง ไข่เลือดออกเพราะไม่มีคนนำเชื้อเข้ามา”

หน่วยงานยังไม่มีการออกกฎระเบียบในการลดเสียงจากกิจกรรมต่างๆที่อาจเกิดขึ้นใน ที่สาธารณะ

เรายังขาดการควบคุมอยู่คือในเรื่องรถของสถานประกอบการ รถของสถานประกอบการมี ตั้งแต่สองล้อยันสี่ล้อเลย มีระดับลูกจ้างซื้อมอเตอร์ไซด์ไปกลับเอง ตอนนี้เรายังไม่ได้ทำ กฎหมาย มันมีอยู่แล้วแต่ว่ามันเหมือนเป็นพื้นฐานของกิจการ แต่ทั้งนี้ในอนาคตก็ต้องมีการจัดการเรื่องนี้”

“มันก็มีอยู่สามจุดแต่นี้มันก็บอกไม่ถูก คือตอนกลางคืนพวกฝรั่งเขาจะไปเดินกันแต่เขาก็เก็บเสียงดีนะไม่หนวกหูคนที่ไปพักสักเท่าไร แต่เลิกดีกมันเกี่ยวกับหน่วยงานตำรวจ ตำรวจเขาไม่ดำเนินการเราก็เพียงแต่มีกฎหมายควบคุมความดังของเครื่องเสียงเท่านั้นเองแต่การจับกุมเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจเขา”

“เรามีข้อบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมเสียง ส่วนมากจะใช้อำนาจตาม พรบ. สาธารณะสุข”

“มีการมาร้องเรียนในเขตอุทยานเลยเป็นพับเปิดปิดไม่เป็นเวลา ปัจจุบันก็เหมือนเดิมโดนร้องเรียนบ่อย”

“ก็มีการควบคุมพื้นที่อุทยานก็มีการห้ามใช้เสียงส่วนเรื่องสถานประกอบการก็จะ มีการกำหนดเวลาว่าช่วงไหนเพราะนักท่องเที่ยวบางส่วนก็มีกิจกรรมรื่นเริงและบางส่วนก็มาพักผ่อนและต้องการความสงบ”

ภาคชุมชน

“เปลี่ยนไปตอนนี้ร้อนกว่าเดิมเยอะเลย”

“อากาศดีแต่ว่าร้อน”

“เมื่อก่อนอากาศดี 7 ปีให้หลังมานี้ชุมชนมันเยอะธรรมชาติก็น้อยลงเมื่อก่อนฝนตกก็เปียกมีเยอะทุกวันนี่ไม่มีเลยหน้าหาดก็ไม่สะอาดเหมือนเมื่อก่อนอย่างหาดทรายแก้วมันก็เหมือนแก้วจริงๆ พอมีแดดมองดูจะเป็นแสงระยิบระยับทุกวันนี้ทรายจะเป็นสีแดงๆพอมีชุมชนก็ทำให้ธรรมชาติผืนแปรไปหมด”

“อากาศก็ดีแต่การจราจรไม่เหมือนเดิมเพราะรถจะเยอะมาก”

“ชั้นหนึ่งเลยเพราะอากาศถ่ายเทได้เร็ว ดูจากสุขภาพของคนบนเกาะดีทุกคน”

“ไม่มีมลภาวะแต่อากาศร้อนมากกว่า”

“อากาศดีไม่มีมลภาวะจะมีบ้างนิดหน่อยก็จากรถ”

ชุมชนไม่มีส่งเสริมให้คนในชุมชนดูแลและซ่อมบำรุงเครื่องปรับอากาศเพื่อช่วยลดแหล่งที่มาของเชื้อโรค “คือมันควบคุมไม่ถึงขนาดนั้น”

ชุมชนไม่มีการส่งเสริมให้ชุมชนใช้วิถีทางธรรมชาติในการกำจัดแมลงเพื่อช่วยลดการใส่ยาฆ่าแมลงภายในที่พักอาศัย

“เราก็ใช้ยาฆ่าแมลงนะแล้วก็ใช้ทรายเบสด้วยในการฆ่ายุงลาย”

“ที่อนามัยมาพ่นยุงให้”

“อย่างแมลงก็ใช้ยากันยุงฉีด 2 วันกระป๋องหนึ่งไล่ฉีดไป”

“เขาก็ใช้นะส่วนใหญ่จะเป็นยาจุดกันยุง”

ชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนปลูกต้นไม้รอบที่พักอาศัยเพื่อช่วยลดเสียงจากภายนอกที่อาจรบกวนแขก

“ก็จะมีในวันสำคัญอย่างวันพ่อก็จะมีการรณรงค์ปลูกต้นไม้”

“การปลูกต้นไม้เราต้องปลูกหน้าฝนเพราะถ้าปลูกไม่ตรงกับหน้าฝนมันก็ไม่ค่อยได้ผล”

“ในวันสำคัญต่างๆ ไปปลูกที่อุทยานไปจนถึงท้ายเกาะ”

ชุมชนไม่มีการออกกฎระเบียบเพื่อลดเสียงจากกิจกรรมต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในที่สาธารณะ

“ก็มีบ่นนะทั้งชุมชนทั้งนักท่องเที่ยวแต่ที่นั่นมันต้องแยกแยะเพราะนักท่องเที่ยวก็อยากเสียงดังเหมือนกันเขาก็สนุกมีส่วนน้อยที่เขาอยากเงียบๆ เขาน่าจะเข้าใจเพราะมันเป็นแหล่งท่องเที่ยวก็ต้องทำแบบนี้”

“ไม่มีของเราไม่มีปัญหาเรื่องนี้อยู่ด้านนี้ไม่มีเสียงรบกวนเท่าไรมันจะเงียบสงบซึ่งถ้าเขาต้องการความสนุกสนานก็จะไปฝั่งหาดทรายแก้ว”

“ก็มีบ้างอย่างพวกวัยรุ่นกินเหล้าเสียงดังเราก็จะไปบอกเตือนเพราะนักท่องเที่ยวบางคนเขาก็ต้องการพักผ่อนอย่างสงบเขาก็จะไปกินที่หาดแทน”

5.7 คุณภาพของน้ำภายในโรงแรม

ผู้ประกอบการ

โรงแรมมีมาตรการในการลดการปนเปื้อนของเชื้อโรคในน้ำและลดปริมาณของน้ำเสีย

“โดยมีระบบรับรองมาตรฐาน คือจะมีการจัดเก็บตะกอน ห้องทุกห้องเป็นไปตามระเบียบกฎหมายมีบ่อดักไขมัน มีบ่อบำบัดก่อนแล้วหลังจากนั้นจะเอาน้ำไปรีไซเคิลกลับมาใช้ใหม่ อย่างน้ำที่ใช้รดต้นไม้เป็นน้ำเสียแต่ไม่มีกลิ่น”

“น้ำเสียจะรดต้นไม้โดยก่อนนำมารดต้นไม้จะเอาน้ำมาจะรวมอยู่ในบ่อแล้วใช้ไดโว่สูบไปรดต้นไม้มันก็จะไม่เปลืองน้ำ”

“น้ำมีไม่พอก็มีการนำมาแกว่งสารส้มถ้ามันเป็นสีเหลืองมากเราก็จะเติมคลอรีนแล้วทิ้งไว้ทิ้งคืน”

“เรื่องน้ำเสียเป็นปัญหาใหญ่เพราะสถานประกอบการบางแห่งเขาก็คิดแต่ผลประโยชน์อย่างเดียวเขาก็ทิ้งน้ำเสียลงทะเล”

“แต่ความจริงแล้วแต่ละรีสอร์ทต้องจัดทำที่บำบัดน้ำเสียเองถ้ามีจิตสำนึก”

“การที่จะต่อท่อไปยังบ่อบำบัดกลางก็ต้องดูก่อนว่าบ่อบำบัดอยู่ไกลไหมสะดวกหรือเปล่า”

“น้ำเสียแต่ก่อนเรายังไม่มีบ่อดักตะกอนหรือสารติดเชื้อ การบำบัดน้ำเสียเราใช้บ่อก็อย่างที่บ้านใช้กัน ไม่ปล่อยลงทะเล แต่บางแห่งเขาก็ปล่อยลงทะเลเลย เกาะเสม็ดตอนที่มาอยู่แรกๆ กับตอนนี้แตกต่างกันมาก มันเจริญไปมากสักวันหนึ่งมันต้องโทรมมันต้องเสีย เราเลยทำบ่อบำบัดน้ำเสียเพราะ อบต. เขาไม่ให้คุณผ่านอยู่แล้วแบบแปลนแล้วการจัดเก็บระบบน้ำ ไฟฟ้า ระบบประปาต้องมีสถาปนิกเซ็นตีให้คุณอยู่แล้วไม่อย่างนั้นเขาไม่ให้ผ่าน”

“น้ำเสียเรามีบ่อบำบัดอยู่ด้านหลังจะมีคนคอยดูไปกำจัดที่ส่วนกลางของเกาะเสม็ด เขาจะมีรับผิดชอบอยู่เราก็รีบไปให้เขา แต่เรื่องน้ำใช้บนเกาะนี้หายากเราต้องซื้อมาจากฝั่งแล้วก็ต่อท่อให้ลูกค้าใช้ เพราะว่ามันบนเกาะเป็นน้ำบาดาล”

“เรื่องบ่อบำบัดมีเพื่อนแนะนำให้ทำคะเพราะเขาเคยทำมาก่อนเขาก็บอกว่าถ้าทำได้ก็ควรจะทำ”

ภาครัฐ

“ลักษณะเกาะเสม็ดคุณภาพน้ำเสียมันมี น้ำเสียไหลลงตามร่องน้ำ น้ำเสียก็เกิดจากสถานประกอบการและชุมชนขนาดเล็กที่ไม่มีระบบบำบัดที่ดี ตอนนีเรากำลังชี้และเสนอ อบต.เพ ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบนเกาะ เรื่องนี้ทางอุทยานเองก็พยายามนำเสนอและชี้ข้อมูลให้ทางสื่อมวลชนหรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้รับรู้เพราะต่อไปคนที่อยู่บนเกาะต้องมีระบบบำบัดน้ำเสียที่ดีก่อนปล่อยน้ำลงสู่ทะเล ขณะนี้จังหวัดเองก็ได้ตอบรับโดยจังหวัดระยองได้ตั้งงบประมาณในการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียรวมสองจุดบนเกาะเสม็ดโดยใช้งบประมาณของแผ่นดิน ตอนนีเรากำลังดำเนินการก่อสร้างโดยใช้งบประมาณของปี 2553 สรุปก็คือมันมีน้ำเสียไหลลงชายหาดแต่ว่าน้ำเสียนีผลกระทบบันยังไม่เห็นได้ชัดเจนต้องใช้การเก็บข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์สื่อให้เห็น น้ำเสียไหลลงมากๆ ผลกระทบส่วนอื่นก็จะเกิด คนจะเล่นน้ำไม่ได้เพราะจะคันอย่างที่เคยเกิดขึ้นที่เกาะสมุยแต่ข้อดี ทางกายภาพของเกาะเสม็ดก็คือ มีขนาดเล็กแล้วน้ำไหลวนไม่ขัง พอหน้ามรสุมน้ำจะขึ้นสูงแล้วกวาดทรายลงไปล้าง หน้าเกาะเสม็ดตั้งแต่หาดทรายแก้ว อ่าวไผ่ อ่าวปะการัง อ่าวลุงหวัง ดั้งเดิมมันมีแนวปะการังเยอะ ตัวปะการังจะมีส่วนช่วยทำให้ทรายขาวสวย เกาะเสม็ดเมื่อก่อนมีคนลักลอบขุดทรายไปขายมันมีแร่ควอตซ์ (Quartz) ชั้นดี ทั้งหมดเลยทั้งจังหวัดระยองจะมีทรายดีที่สุดของประเทศ”

“เรื่องของน้ำเป็นปัญหาหลัก รองมาก็เรื่องขยะ ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ค่อยมีเพราะอยู่กลางทะเลน้ำถ่ายเทอยู่เรื่อย”

“รีสอร์ทนี่ก็คือเขามีมาตรฐานส่วนใหญ่จะดีเพราะเขามีระบบการจัดการที่ดีเพราะเขาขายธรรมชาติ เราเคยไปตรวจเขาอยู่เหมือนกันก็ถือว่าดี บางรายที่ยังไม่ดีใช้ระบบเดิมๆที่ใช้บ่อขีมีอยู่พอมีการปรับปรุงใหม่เราก็เน้นให้ใช้ตามกฎระเบียบใหม่”

“อ่าวพร้าวก็น่าสนใจดูปะการังได้อยู่ออกมาไม่ไกลมากเพราะเขารักษาดี เข้ามาอย่างอ่าวพร้าวน้ำเขาเก็บขยะอย่างดีเพราะโรงแรมเขาขายจุดนี้คือในปัจจุบันมันก็ยังโอเคเพียงแต่ว่าในอนาคตการวางแผนสี่ห้าปีจะไปยังไรอยู่อย่างไรมันเป็นเรื่องสำคัญรวมแม้กระทั่ง ททท. เอง ต่อไปถ้าเราวางแผนผิดก็พังหมดเลย”

“เท่าที่ดูจากสายตาเราไม่ได้มีเครื่องตรวจวัดอย่างที่หน่วยงานที่รับผิดชอบ น้ำที่อยู่รอบเกาะจะใสมากกว่าน้ำที่อยู่บริเวณชายฝั่ง คาดว่าน่าจะเป็นเพราะทรายที่อยู่บนเกาะซึ่งมีความละเอียดความขาวกว่าเป็นทรายคาร์บอนเนตเป็นทรายที่เกิดจากเปลือกปูเปลือกกุ้งที่สะสมมาหลายล้านปี ทรายบนฝั่งจะเป็นทรายซิลิคอนซึ่งจะออกสีแดงสีเหลืองบ้างแตกต่างกัน ความใสโดยเฉพาะแสงสะท้อนจากทรายทำให้ดูใสมากกว่าแต่คุณภาพน้ำเราไม่มีเครื่องวัดว่าที่ไหนจะบริสุทธิ์กว่ากัน”

“น้ำที่มาจากเรือจะเป็นน้ำที่มาจากบ่อถ้าถามว่ามีคุณภาพสะอาดร้อยเปอร์เซ็นต์ไหมคงไม่ถึงแต่ก็ดีกว่าน้ำที่ใช้อยู่บนเกาะเพราะมีการสูบน้ำจากสระน้ำที่วัดที่เมื่อฝนตกก็จะมีน้ำไหลจากชุมชนไปรวมอยู่ตรงนั้นซึ่งไม่มีความสะอาดมีกลิ่นเหม็น”

“นโยบายคือจริง ๆ แล้วต้องเป็นภาพรวมระหว่างทาง อบจ. อบต. แล้วก็ธนากรักษ์ร่วมกับอุทยาน มาตรการก็ใช้ระเบียบของอุทยานเข้าไปบังคับใช้แล้วก็ไปตรวจร้านค้าหรือว่าโรงแรมถ้าเกิดว่าไม่มีบ่อบำบัดน้ำเสียก็ต้องมีการควบคุมแล้วก็แจ้งธนากรักษ์ให้พิจารณาเพิกถอนใบสัญญาเช่า ตอนนี่ที่เกาะก็มีบ่อบำบัดรวมที่กำลังดำเนินการสร้างอยู่ ตรงที่หน้าด่านหนึ่งจุดแล้วก็อีกจุดตรงบริเวณด้านป่าไม้ที่ทรายแก้วมันก็จะช่วย ในส่วนของชุมชนด้านทิศเหนือแล้วก็ในส่วนผู้ประกอบการด้านทิศใต้ซึ่งมันเป็นปัญหาใหญ่พอสมควรในจุดนี้”

“ตอนนี้กำลังแก้ปัญหาอยู่ก็คือน้ำนอกเขตอุทยานคือชุมชน ใช้ทั้งหมดเลยที่เขาอบเขาใช้อะไรก็ตามมันจะลงมาตามท่อสาธารณะที่ลอดใต้ถนนพอดิมันเป็นร่องน้ำเดิมที่ทะลุออกหาดทรายแก้ว น้ำส่วนหนึ่งที่มันล้นจากท่อที่มันลอดใต้ถนนผ่านลงทะเล กำลังแก้ไขกันอยู่ กำลังทำเรื่องระบบบำบัดน้ำเสีย”

“เรื่องน้ำเสียเราทำอยู่แล้วแต่ในทะเลเราไม่ได้เข้าไปดูเราก็ดูเพียงแต่บนพื้นดินที่เราจะทำได้”

“เรือที่ขนน้ำเป็นเรือเหล็กเพราะฉะนั้นโอกาสที่สนิมจะปนเปื้อนลงไปก็มี”

“เกี่ยวกับการดูแลเรื่องน้ำเสียทุกคนทำงานประสานกันหมด คือพื้นที่ของอุทยาน ร่วมมือกับทาง อบต. และทางอนามัย แต่ในทางด้านกฎหมายจะเป็นของเรากับของอุทยาน หน้าทีของเราคือดูแล เราก็จับถ้ำมันเกี่ยวกับหน้าที่ของเรา แต่ในแง่ของสิ่งแวดล้อมหรือว่าน้ำเสียมันเป็นเรื่องของอนามัย เป็นเรื่องของทุกฝ่ายแต่ว่าคนที่เข้าไปจัดการคือเจ้าของพื้นที่”

“จะมีการเตือนโดยการประกาศเสียงตามสายเรื่องของโทษจากการใช้น้ำอย่างการซื้อน้ำจากรถที่นำมาขายก็ห้ามไม่ให้นำไปใช้อุปโภคบริโภคยกเว้นการนำไปรดน้ำต้นไม้แต่มันก็ได้ผลน้อยเพราะว่าชาวบ้านเขาไม่ทราบว่าเขาใช้น้ำจากที่ไหนมาให้อย่างที่อนามัยก็มีการนำน้ำในสระมาซึ่งเราก็บอกว่าไม่ได้เพราะทางคุณหมอก็บอกว่าห้ามนำน้ำนี้มาใช้เขาก็บอกว่าเขานำคลอรีนมาเติมเราก็บอกว่าไม่ได้เพราะน้ำนี้ต้องใช้กับคนไข้และต้องนำมาทำความสะอาดเครื่องมือแพทย์”

“ปัญหาที่ต้องแก้ไขคือปัญหาเรื่องน้ำเสียและเรื่องขยะที่เราต้องแก้ไขและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานก็ต้องแก้ไขอย่างทำเทียบเรือก็ไม่เพียงพอ”

“ก็จะมีในส่วนของสาธารณสุขที่มีการประชาสัมพันธ์เรื่องอาหารและน้ำเพราะจะมีปัญหาเรื่องที่นักท่องเที่ยวต้องเสีย”

“ตอนนี้อบต.เพได้เสนอโครงการจัดทำบ่อบำบัดน้ำเสียบริเวณหาดทรายแก้วตรงข้ามจุดเก็บค่าธรรมเนียมของอุทยานเขาแหลมหญ้าหมู่เกาะเสม็ดเพื่อดำเนินการนำน้ำเสียบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงมาบำบัดเพื่อไม่ให้ปล่อยน้ำเสียลงทะเลเพราะจะเป็นผลเสียต่อสภาพแวดล้อมซึ่งตอนนี้บริเวณหาดทรายแก้วก็มีการปล่อยน้ำเสียอยู่ทำให้ทรายดำและสัตว์หน้าดินบริเวณนั้นส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวที่จะไม่มาเล่นน้ำบริเวณนั้นหรือถ้ามาเล่นก็อาจจะทำให้ได้รับสารพิษจากน้ำเสียทำให้เกิดผื่นคันได้”

ตรวจพบว่าสถานประกอบการใดไม่มีบ่อบำบัดน้ำเสียเริ่มแรกก็เตือนให้เขาทำให้ได้ก่อนการตรวจสอบเราก็มีเจ้าหน้าที่อุทยานด้วยแล้วเราก็ต้องเชิญเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เรื่องคุณภาพน้ำมาร่วมประเมินด้วย แล้วจะให้กลุ่มคนที่เราเชิญมาให้ความรู้และข้อมูลว่าควรจะทำอย่างไรที่เขาจะได้ประโยชน์และเราก็ได้ประโยชน์ด้วย”

ภาคชุมชน

“การปล่อยน้ำเสียมันก็มีส่วนบางคนที่มีก่ายบางคนเขาก็ดี”

“ก็ต้องมีการกลั่นกรองเราต้องมีบ่อบำบัดแล้วนำน้ำมาลดน้ำต้นไม้ได้แต่บางคนเขาไม่ยอมทำ”

“การปล่อยน้ำเสียก็ไม่มากนักจะเป็นน้ำที่ไหลมาจากบนภูเขาแล้วไปรวมอยู่ที่คลองผู้ประกอบกิจการก็จะเป็นน้ำที่เขาใช้รดน้ำต้นไม้แล้วไหลไปที่คลองเหมือนกันเพราะถ้าจะเป็นการปล่อยน้ำเสียลงทะเลเลยคงไม่ใช่เพราะเขาคงไม่คิดฆ่าตัวเอง คุณภาพของทรายเปลี่ยนไปเยอะไม่เหมือนเมื่อก่อน”

“ก็สะอาดพอสมควรเพราะคนที่เขาเอาน้ำมาขายถ้าไม่สะอาดนักท่องเที่ยวบนเราก็จะรู้สึกไม่ดี”

“มันก็มีอยู่แล้วเรื่องน้ำสกปรกคนที่นำมาขายเขาก็จะเติมคลอรีนให้เขาก็จะทำให้ในระดับหนึ่งเพราะเขาเองก็รู้และก็ต้องใช้น้ำเหมือนกัน”

“ผลกระทบเรื่องมาบตาพุดก็มีเหมือนกันนะเพราะตามโรงงานเขาปล่อยสารเคมีลงทะเล เพราะว่าบางปีเกือบจะทุกปีมันมีเม็ดดำๆลอยมาที่หาดเหยียบแล้วถ้าติดผ้าล้างไม่ออกเลย ขนาดมันไกลมากผมก็ไม่รู้เรือมันไปปล่อยหรือเปล่านักท่องเที่ยวเขาก็ถามว่ามันคืออะไร เราก็บอกว่าไม่รู้มันมาจากเรือ มันพุดไม่ถูกเพราะโรงงานมีหลายโรงงานไม่รู้โรงงานไหนจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเล่นน้ำก็ไม่ค่อยนะเพราะว่าน้ำมันไหลเวียน น้ำมันตีขึ้นหาดเราก็กวาด หน้าบ้านใครหน้าบ้านมันต้องช่วยกันเดือนหนึ่งเรามารณรงค์กันที่ช่วยกันทำความสะอาด”

“จะมีจุดบอบำบัดน้ำเสีย 3-4 จุดบริเวณสนามฟุตบอล ทำเรือเพราะจะมีน้ำเสียจากชุมชนมันไม่มีที่ไป ถ้าไหลลงทะเลน้ำก็จะเสียเกี่ยวกับความร่วมมือจากผู้ประกอบการอย่างทรายแก้วเขาก็ให้ใช้พื้นที่เป็นโครงการของ อบต.”

5.8 ผลกระทบทางนิเวศวิทยา

ผู้ประกอบการ

“รัฐต้องโยนมาให้ผู้ประกอบการอยู่แล้ว ตรงนี้ยังไม่มีการทำอะไรเพราะว่ายังไม่เกิดผลเสียเยอะมันเพิ่งเริ่มต้น ผมว่าไม่เกินสิบถึงสิบห้าปีผลมันจะตามมากกว่านี้อีกเยอะมากเลย

“สีของทรายมันเปลี่ยนไปแต่ว่าไม่เร็วกว่าจัดว่ายังขาวอยู่ พอมันมีพายุมันก็สีล้างทรายทรายก็จะขาวหลังจากหน้าฝนทรายก็จะสะอาด เพราะว่าเราไม่ได้ก่อไฟตรงชายหาดไม่ได้ทิ้งขยะแขกเขาจะรู้แต่ว่าคนไทยกับฝรั่งไม่เหมือนกัน คนไทยจะทิ้งขยะเยอะมากแล้วก็พวกเครื่องดื่มเขาจะขนมาเองพอกินหมดก็ทิ้งระเนระนาดแต่ฝรั่งเขาเก็บหมดบางที่เขาเดินเก็บขยะตามชายหาดให้”

“ก็เปลี่ยนไปเพราะเมื่อก่อนจะไม่มีบั้งกะโลเยอะเหมือนทุกวันนี้”

“หาดทรายก็ขาวในระดับหนึ่งแต่ก็ต้องดูแลรักษาเพราะว่าบางที่ขยะจะพัดมาจากที่อื่น”

“หาดที่เสม็ดยังสะอาดเพราะอย่างเราก็ทำความสะอาดเข้าเย็นน้ำก็ยังสะอาดเพราะเรามีการร่วมกันดูแลความสะอาดต่างชาติก็จะชอบมาเที่ยวที่นี้เป็นจำนวนมากแต่ช่วงนี้คนไทยจะเยอะนักท่องเที่ยวจะเปลี่ยนกลุ่มไปอย่างช่วงมิถุนายน กรกฎาคมจะเป็นนักท่องเที่ยวทางเอเชียตั้งแต่ตุลาคมไปก็จะเป็นยุโรปออสเตรเลีย”

“สัตว์ป่ามันไม่มีหรอก ของทะเลก็มีแต่แนวปะการัง ปะการังมันก็ตายหมดแล้วเพราะโลกมันร้อนขึ้นแต่ก่อนไม่เป็นอย่างนี้หรอก เวลาน้ำลงจะเห็นแนวปะการังทั้งหมดเลย แต่ตอนนี้ไม่มีแล้ว”

“การตรวจสอบเรื่องโรงแรมสีเขียวก็ไม่มีจะมีแต่ของอนามัยเขามาตรวจมาจากสาธารณสุข ในส่วนของร้านอาหาร อย. เขาจะให้ป้าย Clean Food Good Taste ส่วนบุคลากร ก๊ก หน้าฟร้อน เขามาดู แต่ส่วนที่เป็นโรงแรมสีเขียวไม่มีมาเลย”

“ที่อื่นไม่แน่ใจแต่ที่นี้มันปกติอย่างเช่นปลาที่เคยอยู่มันก็อยู่เวลาดำน้ำก็ยังไม่เห็น น้ำยังใสอยู่ ไม่เปลี่ยนจากเมื่อก่อนเท่าไร เราเป็นเด็ก ๆ น้ำก็สะอาดเพราะว่าเราไม่ได้ทิ้งน้ำเสียลงทะเล อย่าง บางที่เขาจะปล่อยน้ำเสียลงทะเล”

“มีการทำความสะอาดหน้าหาดของใครของมัน”

“ถ้าพูดถึงเรื่องปริมาณของสัตว์ปกติเมื่อก่อนยังงี้เดี๋ยวนี้ก็อย่างนั้น เพราะว่าเราไม่ได้ไปจับเพราะมันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเขาไม่ได้ให้ความสนใจหากินกับด้านนี้ เขาจะสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว”

“สัตว์น้ำที่เห็นจะมีแต่ฝูงปลาแมงกะพรุนยังไม่เคยเจอเลย”

“เกี่ยวกับการขายเปลือกหอยปัจจุบันนี้ ไม่มีนะคะ”

“ระบบนิเวศในโรงแรมไม่ถึงว่าดีมากแต่ก็โอเคแหละ ใครไปใครมาก็บอกว่าดูร่มรื่นดี ลูกค้าก็แฮปปี้ดีเพราะเรามีแบบสอบถามไว้ให้ลูกค้าแสดงความคิดเห็นแล้วเราก็ปรับปรุง

“สัตว์ที่นี้ก็มีแบบธรรมชาติไม่ถึงกับเยอะ นก ผีเสื้อ กระรอก”

“นักท่องเที่ยวต่างชาติเขาเข้ามาไม่มีผลกระทบแต่นักท่องเที่ยวไทยมีผลกระทบอย่างกิน เหล้าเมาแล้วป่าวแตกแล้วอุทยานก็ไม่ได้มีการดูแลเรื่องเก็บกวาดหาคือเจ้าของรีสอร์ทคนไหน เขาสะอาดเขาก็เก็บบางคนเขาก็ไม่ได้สนใจมันก็จะสะสมไปเรื่อยในทะเลนักท่องเที่ยวไม่มีวินัยถ้าไม่เห็นถึงขยะเขาก็วางไว้ตามโคนต้นไม้”

“ชาวประมงก็ยังสามารถออกเรือหาปลาได้อย่างปลากะบอกอาจจะน้อยลงแต่ก็ยังมียู่ จะมีกิจกรรมการพานักท่องเที่ยวไปไโดหมึก ส่วนป่าไม้บนเขายังเยอะอยู่”

“ปะการังก็เกิดใหม่เยอะมีการปลูกปะการังเทียม”

“พวกม้าน้ำที่เคยเห็นหายไป”

ภาครัฐ

“พวกสัตว์ที่เคยพบเห็นลดลงเยอะเราสันนิษฐานได้ว่าเมื่อก่อนพื้นที่ทะเลอ่าวไทยหรือ บริเวณแถวนี้ น่าจะมี พะยูนดูได้จากวรรณกรรมเรื่องพระอภัยมณี สุนทรภู่เขียนไว้เกี่ยวข้องกับเกาะเสม็ดทุกเกาะทุกมุมมีส่วนเกี่ยวพันในวรรณคดี สันนิษฐานว่าตัวละครของเรื่อง เช่น นางเงือกน่าจะ มาจากรูปร่างของปลาพะยูน ตามผลกระทบจากทะเลมันก็มีบ้างตามธรรมชาติ อย่างเช่นเมื่อก่อน นี้ความอุดมสมบูรณ์ของทะเลทางฝั่งอ่าวไทยอุดมสมบูรณ์อยู่แล้ว บ้านเพจะมีสะพานปลาที่ใหญ่

ปลาหมึกหรือว่าปลาอะไรต่างๆ เยอะหลากหลายแต่ปัจจุบันเทคโนโลยีในการจับปลามีความเจริญก้าวหน้าขึ้นจับปลาได้ครั้งละมากๆหรือระบบอัตโนมัติขึ้นทำให้ปลาหมดไป"

"ผลกระทบระบบนิเวศวิทยาของเราทางอุทยานเราศึกษาหลายอย่าง ผลกระทบการท่องเที่ยว ผลกระทบทางจิตวิทยาด้วย ยกตัวอย่างนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเยอะๆ มันก็มีผลกระทบทางจิตวิทยาต่อการท่องเที่ยว อย่างฝรั่งต่างชาติเขาไม่ได้ต้องการคนไทยมาเที่ยวแออัดเสียงดังเขาไม่ต้องการมีผู้บาร์ส่งเสียงอีกทีก็เขาไม่เอา เราลองศึกษาผลกระทบด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดมันมีครบครันไหม เรามีระบบโทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา การคมนาคมเป็นไง สถานพยาบาลการปฐมพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉินเราจะดูในด้านนี้ ผลกระทบทางด้านนิเวศวิทยาปัจจุบันนี้ในระดับหนึ่ง เช่น จุดท่องเที่ยวบางแห่งที่มีกิจกรรมพวกดำน้ำดูปะการังยากต่อการควบคุมเพราะว่าถ้ามีนักท่องเที่ยวลงไปดำน้ำได้น้ำแล้ว ไม่รู้ว่าเขาไปดำทำอะไรบ้างเก็บหอยมือเสือ เก็บเปลือกขึ้นมารับประทานก็ได้ อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ของอุทยานขณะนี้ไม่มีแปดสิบคนแต่ดูแลนักท่องเที่ยวไปมาเกาะปีละห้าแสนการให้บริการการควบคุมนักท่องเที่ยวมันไม่เพียงพอต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานอื่นหลายๆหน่วยงานเข้ามาาร่วมกัน โดยเฉพาะทางจังหวัดเขาก็ให้ความร่วมมือดีเพราะว่าเกาะเสม็ดเป็นหน้าตาของจังหวัดระยอง ที่ทำรายได้เข้ามาสู่ภาคธุรกิจด้านนี้"

"พื้นที่อุทยานเราแบ่งโซนออกมาหลายโซนถ้าเป็นโซนอนุรักษ์เราจะดูแลเข้มงวดไม่ให้คนเข้าไปแตะต้องหรือจุดดำน้ำที่มันอันตรายต่อปะการังเราก็ไม่ให้ไปดำน้ำ ให้มันฟื้นตัวเราจัดพื้นที่ไว้โซนบริการให้สามารถขายอาหารได้ให้จำหน่ายของที่ระลึกได้ โซนท่องเที่ยวและสันถนาการที่จะต้องมีการจัดการท่องเที่ยว เช่น การเล่นเรือหรือกิจกรรมอื่นๆ มีการศึกษาข้อมูลแล้วมีการวางแผนในการดำเนินงานของอุทยาน"

"สมัยก่อนคนน้อย นักท่องเที่ยวก็น้อย สมัยก่อนที่ผมไปเดินที่หาดทรายแก้วเดินเหยียบทรายดังเอี๊ยดๆ แล้วก็เวลาที่แดดจัดๆ มองไม่ได้เลยมันแสบตามันเหมือนแก้ว สมัยก่อนมันจะมีธรรมชาติคอยรักษามีผักบึงทะเล ต้นไม้เวลาที่ฝนตกมันจะกรองน้ำฝนก่อนที่จะลงทะเล แต่ปัจจุบันก็เหลือแต่ทรายพอฝนตกมันจะชะดินเลอะๆ ลงไปทำให้ทรายหมองไปเยอะก็มนุษย์เป็นคนทำลาย เยอะๆ เข้ามันควบคุมยากไม่ว่าที่ไหนก็ควบคุมยาก อย่างหน่วยงานของรัฐจะเข้าไปเอาจริงเอาจังมันก็เป็นเจ้าหน้าที่เล็กๆ ข้างบนเขาไม่ค่อยมาช่วยเราก็อลำบาก"

"เกาะเสม็ดทัศนียภาพต่างไปเยอะคือผู้ประกอบการต่างฝ่ายต่างจะก่อสร้างบังกะโล่ รีสอร์ทมันดูรกไปหมดเลย"

“ปัจจุบันนี้ก็ยังคือยูนะดีที่เราเคยไปตรวจอยู่ในระดับสามระดับสี่ที่เกาะเสม็ด เสม็ดก็คือว่า หากยังสวยเราจะร่วมกับทางศูนย์ท่องเที่ยวแล้วก็มีภาคเอกชน ตั้งแต่เรื่อง กลิ่นเหม็นจากขยะที่มัน จะโชยมาใกล้ๆ หรือเรื่องสัตว์มีน้ำอาศัยอยู่ใกล้ๆใหม่ การวัดคุณภาพน้ำก็จะมีประเด็นพวกนี้”

“ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมันก็คือมันต้องอยู่ที่มาตรการการดูแลควบคุม โดยจุดใหญ่ เราต้องมองว่ารับได้เท่าไรเต็มที่ ขยะในอนาคตต้องมีปัญหาแน่นอนเรื่องขนขยะมาทิ้งฝั่งบ้าง เรื่อง น้ำ เรื่องขยะ เรื่องมลภาวะต่างๆ ถ้าเราไม่จำกัดไม่รู้ข้อจำกัดของตัวเองในอนาคตมันจะลำบาก แนวโน้มมันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เหมือนการท่องเที่ยวมันโตขึ้นๆรายได้มันเพิ่มขึ้นนักท่องเที่ยวมากขึ้น แต่ ในอีกด้านหนึ่งทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวมันโดนกระทบโดนทำลาย อีกด้านหนึ่งบวกอีกด้าน หนึ่งลบ เราต้องดูโดยเฉพาะปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบจริงๆการบูรณาการยังไม่เกิดเต็มที่ การ ทำงานมันต้องมองดูองค์รวมที่เยอะหน่อย เพราะเวลาที่บริหารจริงๆ มีทั้งอบต. อบจ. แล้วก็อุทยาน สูดท้ายตรงนี้ก็ทำอะไรไม่ได้พื้นที่คาบเกี่ยว ปัญหาที่เราจะแก้คือตรงนี้ เพราะบางที่เรื่องมันปฏิเสธ ไม่ได้ว่าการที่มันมีโรงแรมรีสอร์ทเพิ่มมากขึ้นบางที่เหมือนกับว่าคุณตัดต้นไม้ทำลายป่าทำลาย ต้นไม้เพิ่มขึ้น เราก็ต้องดูตรงนี้ด้วยมันอยู่ที่ว่าเจ้าหน้าที่หน้าเข้มงวดแค่ไหน อย่างเกาะเสม็ดต้องยอมรับ มูลค่าสูงนี้ขนาดพื้นที่ต้องเข้ากับธรรมาภิบาลทุกตารางนิ้ว”

“ปะการังยังสวยอยู่โดยเฉพาะแถวอ่าวแก้ว อ่าวพร้าว แล้วก็ออกมาทางอ่าวปะการัง เพราะว่าเท่าที่เคยคุยกับอุทยานกฎระเบียบของอุทยานระยะสามกิโลเมตรห้ามประมงเข้ามาลากอวนมาล่าสัตว์ มันเป็นจุดแข็งพอสมควรในเรื่องของเกาะเสม็ดอยู่ในอุทยานทั้งหมดตรงนี้มันเป็น เกาะป้องกัน”

“เกี่ยวกับสัตว์เท่าที่ดูจากสายตาก็ยังมีอยู่นะ นกก็มี ผีเสื้อ เท่าที่ไปตรวจดูจากพวกสัตว์น้ำ ตัวเล็กๆ ในพื้นที่ทะเลตื้นๆ บริเวณโขดหิน บริเวณชายหาดจะมีบ้างที่พบเห็นได้เลย”

“ปัญหาการระแสน้ำอุ่นอาจจะเกี่ยวข้องมาถึงปลา”

“มีอนุรักษ์ทั้งต้นไม้และทรัพยากรดินชายหาดรวมไปถึงน้ำทะเล สัตว์ทะเล ปะการัง ทั้งหมด นักเงือกจะเป็นตัวชูโรงเพราะที่เกาะเสม็ดเรามีนักเงือกอยู่ทั้งหมด 12 ตัว มันจะอาศัยอยู่ ทั่วๆ เกาะแถวตั้งแต่อ่าวพร้าวลงไป อ่าววงเดือนจนถึงอ่าวปะการัง”

“จะไปเข้าข่ายอนุรักษ์ปะการัง ระบบนิเวศนี้ทั่วไปคือว่าตอนนี้โลกมันร้อนเราก็ช่วย บางส่วนให้ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม เรื่องน้ำดีขึ้นเราก็ทำอยู่”

“ก็ค่อนข้างดีถ้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม”

“เราจะร่วมกับประมงที่บ้านเพเขาจะมีการปลูกปะการังใช้วัสดุที่เป็นของเหลือใช้ ไม่มีมลพิษแล้ว ตัวรถไฟโบกี้เก่าๆหรือวัตถุที่ไม่เป็นอันตรายเก่าๆ แล้วก็ทิ้งพวกลักษณะอย่างนี้เป็น ปะการังเทียม เพื่อให้เป็นที่อยู่ของสัตว์”

“มีมาตรการบังคับให้ชุมชนและผู้ประกอบการละเว้นหรือลดใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากป่าหรือทะเล โดยอุทยานคอยควบคุมดูแลอยู่แล้ว”

“ทำควบคู่ไปกับการปลูกปะการังและเก็บขยะใต้ทะเล”

“ทางอุทยานได้จัดกำลังเจ้าหน้าที่ในการเฝ้าระวังจับกุมผู้ทำลายธรรมชาติเราได้มีการจับกุมเปรียบเทียบปรับและส่งคดีเมื่อก่อนจะมีการลักลอบขนทรายแต่ปัจจุบันนี้ไม่มีแล้วและเรื่องการค้าปลิงตอนนี้ก็ไม่ค่อยมีเท่าไรเพราะตลาดที่เคยสั่งไม่สั่งแล้ว”

มีกฎระเบียบไม่ให้ชุมชนและผู้ประกอบการขายผลิตภัณฑ์ที่มาจากป่าหรือทะเล

“อาจจะเล็ดรอดสายตาไปบ้าง ที่ทำเป็นอาชีพเลยคิดว่าไม่มี อาจจะมันักท่องเที่ยวเองไปเก็บเปลือกหอยติดกลับบ้านเล็กๆน้อยๆ ไม่ถึงกับทำเป็นอาชีพและเราก็มีมาตรการในการปรับด้วยแต่เบื้องต้นเราก็แค่ตักเตือน”

“มันเป็นตามกฎหมายของอุทยานอยู่แล้ว ถ้าพบเจอเราดำเนินการตาม อำนาจหน้าที่ได้เลย การวางขายนี้เราต้องดูประเภทด้วย สมมุติเอามาขายแบบใส่ถาดแล้วอย่างปลาหรืออะไรก็ได้แล้วแต่ถ้าใส่ถาดแล้วไม่สามารถจับกุมได้เพราะบางที่เขาไปซื้อมาเพื่อขายนักท่องเที่ยวจริงๆแล้วมันไม่ได้ผิดกฎหมายแต่ถ้าเกิดสมมุติว่าไปยิงปลาแนวปะการังแบบนี้ผิดกฎหมายเราก็จับบางที่มันก็มีปัญหาอยู่เรื่อยๆ ในเรื่องการก็ลักลอบทำ เกาะของเรามันเป็นเกาะเปิด ใครจะเข้าตรงไหนจอดเรือตรงไหนก็ได้ บางที่เราต้องเฝ้าระวัง”

“ส่วนใหญ่เขาก็ไม่เอามาขายกันเปลือกหอยที่เขาขายไม่ได้มาจากบนเกาะเขาสั่งมาจากที่อื่นถามว่าเวลาที่มันักท่องเที่ยวไปดำน้ำมีเก็บสัตว์น้ำหรือปะการังขึ้นมาหรือไม่ ไม่มีเพราะจะมีเจ้าหน้าที่อุทยานดูแลอยู่ ส่วนใหญ่ที่ไปดำน้ำกันก็ดำลงไปดูอย่างเดียวจะมีโซนสำหรับให้ดู”

“ของที่นี่เองไม่มีแต่จะมีจากมาจากระยะของรับมาจำหน่าย”

“ปะการังมันถูกทำลายโดยธรรมชาติตอนนี้อุณหภูมิของโลกมันสูงขึ้นปรากฏการปะการังฟอกขาวปะการังตายจากน้ำท่วม พายุเผลลกระทบมีการตายแตกหักเยอะแล้วหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลปะการังก็คือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แต่ว่าตรงอื่นพื้นที่เกาะเสม็ดอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ดเราก็มีกฎหมายพระราชบัญญัติอุทยานที่จะต้องดูแลเรื่องนิเวศวิทยาในน้ำด้วย พวกสัตว์น้ำสัตว์อะไรต่างๆเพราะฉะนั้นจะมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องก็คือกรมประมง กรมทรัพยากรทะเลและชายฝั่งเข้ามารับผิดชอบร่วมกันหลายๆหน่วยงาน”

“มีที่อ่าวมะพร้าว อ่าวปะการังเป็นแหล่งที่ปลาชอบมาอาศัยอยู่เราจะสังเกตสิ่งแวดล้อมยังดีไหมสังเกตที่ปลาถ้ายังอาศัยแสดงว่าสิ่งแวดล้อมยังดีอยู่”

“ปล่อยเต่า ปี 2551 ปลูกปะการังเริ่มพร้อมๆกัน ปลูกปะการังก็ร่วมกับมูลนิธิไทยแปดหมื่นต้นเพื่อล้านกล้า ช่วงนี้อยู่ที่ห้าหมื่นต้น ปีหนึ่งก็ปลูกอยู่ครั้งสองครั้งเขาจะเอากิ่งปะการังจาก

ทะเลมาแต่น้ำทะเลแล้วใสออกซิเจนไว้แล้วมาขึ้นกับท่อพีวีซีแล้วก็เอาลงทะเลได้เลยไม่ต้องอนุบาลที่เกาะเสม็ดบริเวณหินคันนาในความลึกไม่ถึงสิบเมตร"

ภาคชุมชน

"ยังไม่ถึงขั้นวิกฤตยังปลอดภัยอยู่"

"มีการประชุมเรื่องสิ่งแวดล้อม ส่วนมากเจ้าของกิจการจะไม่มาเองจะให้พนักงานมาประชุมแทนก็จะตัดสินใจไม่ได้"

"เรื่องผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวไม่มีหรอกเพราะส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมาเล่นน้ำ ดำน้ำ พวกคนที่พาไปก็ต้องบอกอย่างปะการังจะหยิบขึ้นมาไม่ได้ ที่นี่ไม่มีอะไรหรอกสะดวกสบายทุกอย่างยกเว้นเรื่องน้ำอย่างเดียว"

"นักท่องเที่ยวเข้ามาก็มีผลกระทบถ้าเป็นคนไทยมีนโยบายการชนของเข้ามาแล้วทำให้เป็นขยะแต่เขาก็มีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องนี้"

"ก็จะมีปัญหาเรื่องปะการังที่หมดไปและเรื่องสิ่งแวดล้อมน้ำที่เคยใสสะอาดก็เปลี่ยนไปซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากหลายสาเหตุแต่ก็มีทางการเริ่มปลูกปะการังเทียมเพราะปะการังและสัตว์น้ำลดจำนวนลงชาวประมงต้องเพิ่มระยะเวลาในการออกเรือเพิ่มขึ้นตรงนี้ทุกคนก็ให้ความร่วมมืออยู่เป็นไปด้วยดีสัตว์ที่ยังเห็นได้อยู่ก็จะมีงูเหลือม กระจอก ค้างคาวแม่ไก่ก็จะมีอยู่บ้าง นกเงือกก็ยังมีอยู่ สัตว์ใหญ่อย่างแก้ง กวางก็ไม่มีให้เห็นแล้ว"

"สัตว์น้ำลดลงไปเยอะอย่างเมื่อก่อนจับปูได้เยอะทุกวันนี้ได้ 2 โหล 3 โหลบางวันได้ 7-8 ตัวก็มักไม่รู้เพราะอะไรนะอาจเป็นการที่มีคนจับกันเยอะหรือการที่โรงงานปล่อยอะไรออกมาหรือเปล่านั้นก็ไม่ทราบช่วงนี้มีปลาตายลอยเยอะบางคนบอกว่าเป็นเพราะน้ำร้อนแต่เป็นไปไม่ได้เพราะถ้าเป็นเพราะน้ำร้อนจะมีปลาตายแค่ชนิดสองชนิดเท่านั้น"

"เสม็ดแตกต่างจากเมื่อก่อนมากคนเข้ามาเยอะทั้งต่างชาติทั้งต่างดาวเมื่อก่อนยังไม่มีไฟฟ้าใช้ปัจจุบันก็มีแล้วและอย่างถนนก็มีถนนลาดยางบ้างอย่างห้องพักก็เพิ่มมากขึ้นเมื่อก่อนก็มีแต่ชาวบ้านบังกะโลก็จะเป็นกระท่อมไม้เล็กๆขยะก็เพิ่มจำนวนมากขึ้น"

"เปลี่ยนไปเยอะปลาหายไปเยอะแต่ไม่ทราบว่ายหายไปไหนจะว่าเป็นเพราะมีคนจับปลากันมากก็ไม่แน่ใจเพราะในประเทศไทยนี้การประมงลดน้อยลงนะเดี๋ยวนี้เขาจะเป็นการไปทำประมงที่อื่นแต่อาจจะเป็นเพราะการใช้อวนตาถี่จับสัตว์น้ำ หรืออาจเป็นที่น้ำเสียที่ปล่อยลงทะเล ปะการังก็ตาย อย่างข่าวที่ว่าเรือแก๊สจมนั่นก็ทำให้ปลาตายไม่ใช่น้อยแล้วมาปีนี้ก็ร้อนมากน้ำทะเลก็ร้อน"

"ความจริงมันเริ่มที่คนเที่ยวอย่างเรื่องขยะมาจากคนเที่ยวอย่างคนไทยมาโซดา 4 ลัง เหล้า 4 ลังคนไทยมันควบคุมไม่ได้อย่างฝรั่งเขาจะมาเที่ยวจริงๆไม่เอาอะไรมาแต่คนไทยยกกล้วย ลำบากอย่างเขเว่นบนเกาะก็มีสองที่ก็แพงกว่า 5 บาท 10 บาทแต่เขาก็ชอบหิ้วมาลำบากเปล่าๆ"

“ที่ปลาตายคิดว่าน่าจะเป็นผลกระทบมาจากภาวะโลกร้อน เพราะน้ำทะเลในระดับลึกๆจะร้อนมากหรืออาจจะเกิดจากภูเขาไฟใต้น้ำระเบิดขึ้นมากก็ได้ ต่างคนก็ต่างสันนิษฐานกันไป แต่มันคงเป็นภัยธรรมชาติไม่ได้เกิดจากสารเคมีหรือสารพิษ คงเป็นเพราะสภาพธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไป”

“นกเงือกตามต้นไม้ของที่นี่ยังเห็นอยู่เลยแต่สภาพแวดล้อมก็เปลี่ยนไปเยอะเพราะเมื่อก่อนไม่มีสิ่งปลูกสร้างมากขนาดนี้”

“เคยมีการรณรงค์ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากป่าแต่ไม่มีใครดูแลเพราะที่มันกว้างแล้วคนมาทำสวนทำไร่ เพราะนักท่องเที่ยวเข้าออกใครจะดูแลอันนี้เราต้องขอจิตสำนึก”

“อาหารทะเลที่เขากินกันเขาก็ซื้อมาจากฝั่งที่เพมาขายเพราะที่เสม็ดนี้ชุมชนประมงเก่าหมดไปแล้วที่เหลืออยู่ก็แค่สองสามคนเมื่อก่อนทั้งหมู่บ้านตอนนี้หันมาทำค้าขายมาทำร้านอาหารกันหมดแล้ว”

“ไม่มีการนำมาจากฝั่งเพราะเขามีการปราบปรามแต่อย่างหอยนางลมเขาก็นำมากินกันป่าไม้เขาได้ทำการอนุรักษ์อย่างหอยมือเสือ นกเงือกอย่างสิ่งที่เขาห้ามก็ไม่มีใครเอามากินแต่เรื่องอนาคตเรายังมองไม่เห็นก็ได้แต่หวังให้นักท่องเที่ยวเขาทำอะไรจะได้ดีขึ้นเพราะรายจ่ายมันเยอะเราได้ไม่ต้องสร้างหนี้”

“ส่วนใหญ่เปลือกหอยที่มีทุกวันนี้จะเป็นเปลือกหอยที่นำมารับประทานเป็นอาหารแล้วนำเปลือกขายไป แต่ที่จะให้ไปหาเก็บเปลือกหอยแล้วนำไปขายนั้นไม่มีแล้ว หอยที่นำมารับประทานก็เช่น หอยสังข์ หอยตาตัว หอยนมสาว ซึ่งส่วนใหญ่มีขายให้คนในหมู่บ้านนำไปประกอบอาหารกินกัน”

“เราช่วยกันอนุรักษ์ดูแลเรื่องปะการังอยู่แล้วแต่เมื่อก่อนอาจจะมีเป็นพวกก่อสร้างที่มาทำงาน ทุกวันนี้ชาวประมงได้มีการขอร้องไม่ให้เก็บขึ้นมาโดยเฉพาะหอยมือเสือและปะการัง เรามีโครงการช่วยกันปลูกปะการังด้วย”

5.9 การร่วมมือกับชุมชนและองค์กรท้องถิ่น

ผู้ประกอบการ

“มีแต่บางที่ก็ได้รับความร่วมมือบางที่ก็ไม่ได้รับ คนบนเกาะเสม็ดต่างคนต่างอยู่ อีกอย่างหนึ่งที่นี่เป็นชุมทรัพย์ คือเขาอยู่ด้วยลำแข้งของตัวเองโดยเขาไม่พึ่งรัฐเลย เขาก็อยู่กันเองได้ไม่เป็นไร แล้วแบบนี้การร่วมมือของรัฐก็เริ่มห่างกัน รัฐคือไม่ได้ช่วยอะไรมาก”

“ก็จะมีอุทยาน ราชภัฏ และองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดหน่วยงานที่เข้ามาดูแลอย่างจริงจังก็มี อบต.ที่เข้ามาดูแลเรื่องขยะแต่ อบต.เขาจะอยู่บนฝั่งที่เพเขามีเทศบาลจะบริหารจัดการได้ดีเพราะเขามีระบบเขามีความรู้แต่คนในท้องถิ่นเขาไม่มีความรู้อย่างมีงบทำถนนมาถนน

มีอยู่แล้วแทนที่จะของบซ่อมแซมถนนกับไปเขียนว่าของบทำถนนซึ่งต้องไปตัดต้นไม้เขาก็ไม่ให้
งบประมาณที่ไม่ได้เพราะเขาใช้ภาษาไม่ถูกเพราะความรู้เขาจำกัดอย่างถนนด้านหน้าเราก็ร่วมกัน
ทำ 3-4 เจ้าอย่างเราจะดำเนินการซ่อมแซมเองไม่ได้ต้องมีการขออนุญาต ที่จริงแล้วอุทยานไม่สิทธิ์
ก็บรายได้เพราะเป็นที่ของราชพัสดุการที่มีกฎหมายทับซ้อนกันอยู่ทำให้ไม่มีการพัฒนาความเจริญ
ก็ปล่อยไปอย่างนี้ให้เป็นอยู่อย่างนี้และอีกอย่างเขาไม่รู้ว่าการอนุรักษ์ธรรมชาติทำอะไร"

โรงแรมมีกิจกรรมที่ร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นหรือชุมชนเพื่อช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและ
ธรรมชาติ โดย "อุทยานเป็นคนเรียกประชุมทุกสามเดือน บางทีเขามาแนวน้ำแข็ง คุณต้องทำอย่าง
นั้นนะไม่จั้นไม่ต่อสัญญาเช่า"

"ในการจัดกิจกรรมผู้ประกอบการก็เป็นต้นทุนให้ เช่น เก็บขยะทางชุมชนจะขอความ
อนุเคราะห์เรื่องน้ำ เรื่องข้าว เรื่องค่าขนส่ง ชุมชนเขาเป็นคนออกแรง แต่เราจะออกตรงนี้ให้ ขอน้ำ
สักร้อยไหลได้ไหม ขอข้าวสักร้อยกิโลกรัมวันนี้จะรณรงค์เก็บขยะทางจังหวัดมาช่วย ทางทหารมา
ช่วย ทางทหารเรียกก็เอามนุษย์กลับมาเก็บเศษแก้วในทะเลร่วมกับของเราเป็นแบบดำเนินน้ำดี เราไม่มี
เวลาแต่ส่งลูกน้องไป 2-3 คน ไปช่วยกัน"

"ก็มีหลายด้านอย่างเรื่องความสะอาดมีการจัดเก็บขยะค่าขยะที่แพงที่สุดคือเดือนละ
1,000 บาท เพราะขยะที่เก็บเขาไม่ได้เก็บบนเกาะต้องมีการส่งขึ้นเรือข้ามฝั่ง"

"กิจกรรมส่งเสริมเยาวชนในเกาะนี้แทบจะไม่มีเพราะมันเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ส่วนมากจะเป็น
คนจากต่างจังหวัดเข้ามาทำงานแล้วโอนทะเบียนบ้านมาอยู่ที่นี่หมด แล้วคนพื้นที่ก็มีไม่เยอะนับ
คนได้ ที่คนเยอะเพราะว่าที่นี้การหาเงินมันรายได้ดีกว่าที่อื่น"

"การที่เรารักษาสีสิ่งแวดล้อมลูกค้าเขาชอบมากกว่าคือเราจะเอาลูกค้าเป็นหลักเลย"

"การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อเยาวชนมีอย่างฝรั่งเขาจะแต่งตัวไม่เรียบร้อยเด็กเห็นก็ทำตาม
เพราะเห็นว่าไม่ใช่สิ่งผิด"

"การท่องเที่ยวก็มีผลกระทบมันก็มีเยอะเลยทั้งยาบ้า ยาฮี ยาไอซ์ เจ้าหน้าที่เขาก็รู้แต่เขา
ไม่จับ ส่วนใหญ่คนเสพคือพวกคนงานก่อสร้าง ซึ่งอยู่ชั่วคราว"

"การท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมมันก็มีทุกที่มันมีอยู่แล้ว"

"ยาเสพติดมีใหม่ก็มี แต่ถามว่าศักยภาพของเกาะเสม็ดตอนนี้คือไม่ต้องไปไล่จับ ปล้นหรือ
ว่าอะไร เขาหาเงินตรงนี้ได้คั่งอยู่แล้ว ยาบ้ายาอะไรมันไม่มีปัญหาเลย คดีข่มขืนก็ไม่ค่อยจะมี
นานๆจะเจอสักทีผมมาอยู่ที่นี่รู้สึกจะมี 2-3 ครั้งนะภายในยี่สิบปี ก็ถือว่าโอเคไม่เหมือนที่อื่น การจับ
ปล้นก็ไม่มี การลักเล็กขโมยมีย่างแต่ห่างๆ"

"คนเกาะจริงๆ ไม่มีวัฒนธรรมดั้งเดิม เป็นความเก่าของที่นี่ก็จะมีเรือที่มาจากอยู่อาจจะ
ในช่วงสมัยอยุธยาเพราะมันเป็นที่หลบพายุสมัยที่รัชกาลที่ 5 ท่านประพาสต้นพักแหลมใหญ่สมัย

นั่นก็มีชุมชนแล้วก็กรมหลวงท่านมาทำประกาศารคนรุ่นเก่าที่ว่าที่นี่เมื่อก่อนเป็นของทหารเรือ เมื่อก่อนที่นี่ก็มีสนามบินตรงบริเวณตลาดเพสมัยสงครามเครื่องบินขึ้นลงแล้วก็พอหยุดสงคราม ทหารพันธมิตรก็มาขึ้นเรือที่นี่เมื่อก่อนที่เกาะเสม็ดก็จะเป็นจุดแวะพักของชาวประมงเท่านั้นที่นี่ เมื่อก่อนก็เป็นไร่มันพอมันนักท่องเที่ยวเข้ามาก็เปลี่ยนเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว”

“เกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมประเพณีก็ยังเป็นปกติอยู่ก็ยังไม่มีปัญหาอะไรมากมาย”

“ประเพณีของเราก็คงไว้ไม่เปลี่ยนเช่นงานพ่อกุ งานสงกรานต์”

โรงแรมมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชน องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงาน การท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาชุมชน โดย “มีการปลูกปะการังการเก็บขยะ”

“มีการประชุมกัน”

ภาครัฐ

แผนความร่วมมือกับชุมชนและผู้ประกอบการเพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพของ สิ่งแวดล้อม

“ยังไม่จริงใจกันพอ มันเหมือนกับว่าเขาอาจจะมองว่าธุระไม่ใช่ อยากทำก็ทำราชการก็ทำ ไป เดี๋ยวนี้เขาก็ตั้งชมรมเยอะมากในตัวของผู้ประกอบการเอง มีชมรมหุ่นชมรมนี้ เขาก็อยากโชว์ ลักษณะงานของเขาเขาก็ดูแลสิ่งแวดล้อมนะ เขาก็ช่วย บางทีมันก็เหมือนว่ามันขัดๆกันอยู่ไม่เดิน ตามกันทั้งหมด”

“คือในเกาะเสม็ดเรื่องการให้ความร่วมมือคนเกาะเสม็ดให้ความร่วมมือดี ในเมื่อภาครัฐ จัดโครงการหรือว่าจัดอะไรเชิญชวนชาวบ้านมาร่วมมือให้ความร่วมมือดีเพราะมันเป็นแหล่งทำมาหากินอยู่แล้วเขาต้องการตรงนี้อยู่แล้ว”

“ส่วนใหญ่เรื่องสิ่งแวดล้อมโดยตรงอย่างโครงการที่ทาง อบต.ริเริ่มฝึกอบรมคัดแยกขยะ โดยมีวิทยากรก็เป็นผู้ประกอบการที่เกาะเสม็ดเราก็เชิญมาเข้าร่วมก็ส่วนใหญ่ก็เข้าร่วม”

“ให้เขามีความเข้าใจว่าเพราะมีอุทยานทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเพราะมีการรักษา สภาพธรรมชาติเอาไว้การที่จะมีการประสานความร่วมมือจะยากอย่างมีการเชิญประชุม ผู้ประกอบการก็จะส่งพนักงานมาซึ่งไม่สามารถตัดสินใจอะไรได้ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ที่ผมอยู่ที่นี้ มา 20 ปีก็เป็นอย่างนี้มาตลอดมันไม่มีแนวโน้มที่จะพัฒนาร่วมกันได้และก็มีองค์กรบางองค์กรเข้าแทรกแซงอย่างเอ็นจีโอที่เข้ามาส่งเสริมเรื่องสิทธิทำให้เป็นเรื่องยากเข้าไปอีกถ้าเป็นไปได้อยากให้ มีหน่วยงานหลักๆที่เข้าเชื่อมโยงการค้าแต่ก็เป็นเรื่องยากเพราะต่างฝ่ายก็มีระเบียบและยึด ระเบียบของตัวเองการที่พื้นที่หลักอยู่บนเกาะเสม็ดแต่องค์กรบริหารอยู่บนฝั่งเพราะไม่มีเสียงที่จะ ดึงมาบนเกาะหน่วยงานอื่นๆก็เช่นเดียวกันทำให้บนเกาะไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง อย่างปัญหา

ที่เกิดขึ้นอยู่บนเกาะแต่ต้องไปประชุมแก้ปัญหาอยู่บนฝั่งแต่เรื่องความปลอดภัยเรื่องคดีต่างๆก็ไม่ค่อยมี

“ราคาที่ดินสูงมากทำให้มีความต้องการกรรมสิทธิ์ของที่ดินถ้าเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ เขาก็จะไม่สนใจเพราะให้เขาเช่าเขาก็เช่าขอแค่ให้เขาสามารถทำเรื่องกู้ยืมเงินจากธนาคารได้

“ถ้าเป็นโครงการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมก็จะได้รับความร่วมมือบ้างอย่างเช่นโครงการเก็บขยะทางผู้ประกอบการก็จะส่งพนักงานมาที่ละประมาณ 3 ถึง 5 คน มาร่วมในการจัดกิจกรรมแต่บางที่ไม่มากก็มี”

“ก็จะมีการดำเนินเก็บขยะ การปลูกปะการังแล้วก็ช่วยกันสอดส่องดูแล”

“ชุมชนและผู้ประกอบการเขาก็ให้ร่วมมือกันกับทางอุทยานดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทุกวันนี้เขาก็เห็นความสำคัญ ถ้าหากไม่มีอุทยานแห่งชาติอยู่ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน เพราะถ้าสิ่งแวดล้อมไม่มีเขาก็ขายไม่ได้ท้ายที่สุดเขาก็ต้องตาย เพราะฉะนั้นก็ต้องมีหน่วยงานที่เข้ามาดูน่าจะเป็นรูปแบบการจัดการที่ดี”

“ก็มีอยู่บ่อยๆ อย่างเช่น เจ้าหน้าที่ของเราไปจัดกิจกรรมให้กับโรงเรียน ที่เกาะเสม็ดจะมีโรงเรียนก็จะสอนเป็นวิชาหนึ่งสอนให้กับเด็กนักเรียนจัดค่ายเยาวชนมีทั้งโรงเรียนที่เกาะและโรงเรียนข้างนอก มีกิจกรรมพาไปดูนกเงือก ดูต้นไม้ ดูปะการัง รวมไปถึงช่วยกันเก็บขยะ”

“เราก็ปลูกฝังตั้งแต่ในโรงเรียนให้งบประมาณไปศึกษาการอนุรักษ์และการขยายแนวปะการังก็ใช้เวลาหกเดือนมันก็จะยาวประมาณคืบหนึ่ง”

“มีโครงการปลูกปะการังจัดปีละครั้งถึงสองครั้ง ล่าสุดก็เพิ่งจัดไปร่วมกับภาคเอกชน ไม่ว่าจะ IRTC ปตท มีท่าปะการังเทียมไปปลูกปะการังเทียมมันทำง่ายแต่ปลูกปะการังค่อนข้างใช้เวลา แต่มันจะฟื้นคร่าวๆ บางที่มันต้องเร่งด่วนเราต้องทำเทียมไว้ก่อนในเรื่องของระบบนิเวศน์สัตว์จะวางไข่ ตรงไหนที่มันพังไปเยอะปลูกเทียมไปก่อน ตรงไหนที่เพิ่งจะเสื่อมเราก็ปลูกเอา ล่าสุดเพิ่งไปดำน้ำเก็บขยะ เก็บขยะบนชายหาดที่เกาะเสม็ดตอนนั้นก็ไปดำน้ำ ทานผู้ว่าก็ลงไปด้วยคือระดับจังหวัดเขาเล่นด้วยมันภาพมันก็ดูดีส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องด้วยก็ให้ความร่วมมือ ภาคเอกชนก็มีส่วนช่วยเยอะในเรื่องพื้นที่สีเขียวในโรงแรมต้องเรียนตามตรงในปัจจุบันบทบาทเราก่อนข้างน้อยในเรื่องนี้แต่เราจะร่วมกับของทาง TSA คือสมาคมโรงแรมไทยปีหนึ่งเราจะมาตรวจแล้ว ยิ่งล่าสุดไปตรวจของโนโวเทลบ้าง ระยองรีสอร์ทหรือของที่เกาะเสม็ดคือเขาจะมีที่เป็นเมมเบอร์ของที่สมาคมโรงแรมไทยอยู่ คือในส่วนนี้มันคล้ายกับกรีนลิสท์”

“มีการร่วมมือกันทุกภาคส่วนและมีการประชุมร่วมกัน เช่น เน้นเรื่องความปลอดภัยอย่างเรื่องการเตือนภัยอย่างมีคลื่นแรงก็จะไม่ให้เรือออกจากฝั่งเพื่อความปลอดภัย”

ในการบริหารจัดการพื้นที่เกาะเสม็ดซึ่งกรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืชได้มีข้อตกลงกับกรมธนารักษ์ในเรื่องการจัดการผลประโยชน์พื้นที่ให้เข้าให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ดำเนินการส่วนเรื่องการขออนุญาตสร้าง ซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างให้กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืชเป็นผู้ดูแลซึ่งผู้ประกอบการที่จะปลูกสร้างก็จะดำเนินการสร้างภายใน 60 วันเพราะต้องจ่ายค่าเช่าให้กรมธนารักษ์”

“มีกิจกรรมส่งเสริมเยาวชน ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ โดยมีการสนับสนุนโรงเรียนเกาะแก้วพิสดารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โครงการยุวสังเกตธรรมชาติทางโรงเรียนจัดการหมดเลยทางเราให้งบประมาณไป”

“ถ้ากับภาคประชาชนมีโครงการที่จัดอบรมอาสาสมัครเยาวชนช่วยเหลือตำรวจท่องเที่ยวให้นักเรียนที่อยู่บนเกาะเสม็ดให้เด็กมาอบรมแล้วหลังจากนั้นมีกิจกรรมร่วมกัน บางที่อาจจะพาเด็กๆ เขาเก็บขยะบนชายหาด แล้วก็เดินรณรงค์ให้กระตุ้นนักท่องเที่ยวรับทราบว่าไม่ควรจะทิ้งขยะบนเกาะ เด็กเป็นคนบนเกาะเราจะสร้างความตระหนักให้เขาด้วยว่ามันเป็นสมบัติที่เขาจะทำมาหากินได้เขาจะเห็นความสำคัญตรงนี้มากขึ้น”

“ความจริงก็เกี่ยวเพราะอย่างภาพบางอย่างของนักท่องเที่ยวก็ไม่เหมาะกับเด็กอย่างผมเองมีลูกสาวที่เริ่มโตผมก็ต้องให้ลูกสาวออกจากเกาะเพราะส่วนมากเด็กในพื้นที่จะมีพฤติกรรมที่โตเร็วเกินไปความจริงวัฒนธรรมต่างชาติที่ดีก็มีเยอะแต่ภาพที่เราเห็นวัฒนธรรมเขากับเรามันต่างกัน อย่างเรื่องการรักษาวลสงวนตัวแต่เมื่อเขามีครอบครัวเขาก็จะซื่อสัตย์”

“การท่องเที่ยวเกิดผลกระทบที่หลากหลาย ยกตัวอย่าง คนบนเกาะเสม็ดแม้แต่เด็กขับเรือก็สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ บางคนพูดรัสเซียได้ พูดสวีเดนได้ แต่ว่าผลกระทบทางสังคมมันก็มีสูงการท่องเที่ยวมันเปลี่ยนรูปแบบไปเยอะ เกาะเสม็ดเมื่อก่อนจากที่เก็บข้อมูลเป็นนักท่องเที่ยวเป็นพวกแบคแพ็กมาจากพัทยาหรือจากถนนข้าวสารห้องพักราคาถูกตั้งแต่แปดสิบบาทร้อยบาท ตักน้ำอาบเองนอนกระท่อมเดินเที่ยวตามป่าลัดเลาะตามชายหาด แต่ตอนนี้มันไม่ใช่จะมีมอเตอร์ไซค์ขีวักไขว้มันยากต่อการควบคุม”

“ภาครัฐกำลังส่งเสริมในเรื่องของการอนุรักษ์และการพัฒนาควบคู่กันไป แต่ว่าในเชิงของนักธุรกิจก็อยากจะส่งเสริมในเรื่องของการทำผลประโยชน์ เช่น การขยายกิจการเพื่อที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้เยอะขึ้นมากขึ้น ปัญหาต่างๆ ก็จะมาตามหา อาทิเช่น น้ำขาดแคลน ขยะเพิ่มขึ้นมลพิษต้องมากขึ้นตามมาเวลาที่มีคนเยอะ”

“มีความหลากหลายมากขึ้นเพราะประชากรมันค่อนข้างจะเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา นักท่องเที่ยวไทย ชาวต่างชาติ แรงงานต่างด้าวทั้งขึ้นทะเบียนและไม่ได้ขึ้นทะเบียน ที่เห็นได้เด่นชัดคือความไม่เป็นระเบียบของประชากร ทั้งผู้ประกอบการเองก็ดี ทั้งลูกจ้าง ทั้งคนที่เข้าไปหา

ผลประโยชน์ มันเป็นเรื่องที่ง่ายในการทำธุรกิจ ง่ายในการทำมาหากิน เพราะฉะนั้นคนก็อยากจะเข้าไปทำมาค้าขาย ทางอุทยานต้องเข้มงวดกวดขันและพยายามไม่ให้มีมากไปกว่านี้"

"เรื่องการส่งเสริมวัฒนธรรมยังไม่เคยจัดกิจกรรมเล็กไปขนาดนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นด้านสิ่งแวดล้อมและขยะ"

"นักท่องเที่ยวเขามาฝรั่งพวกนี้ก็ใส่ชุดว่ายน้ำแบบวันพีชบ้าง ทูพีชบ้าง เมื่อก่อนมีถึงในบราตอนนี้ก็มีบ้างที่ในบราแต่ไม่ถึงขนาดประเจิดประเจ้อ อย่างคนไทยเมื่อก่อนก็ไปมุงดูแต่เดี๋ยวนี้ไม่มุงแล้วมันเป็นเรื่องปกติไปเพียงแต่ว่าระบบการจัดการมันยังไม่ดี"

"วัฒนธรรมของฝรั่งอาจจะมาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวบ้านบ้าง มีแต่เราก็ยังมีวัดคนไปทำบุญก็ยังเยอะอยู่ก็แสดงว่าวัฒนธรรมของเรายังไม่สูญหาย แต่ก็มีบางส่วนที่นักท่องเที่ยวจะมาแต่ว่ามุงน้อยหม่นน้อย บางที่ชาวบ้านก็เอาอย่างแต่ก็ไม่มากเท่าไร"

"มีการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีสงกรานต์ ทำบุญข้าวหลาม ปิดทองหลวงพ่อดำที่เกาะเสม็ดแล้วก็ทำบุญกลางทุ่ง ประเพณีลอยกระทงผู้ประกอบการให้ความร่วมมือกันเยอะเลย"

"สำหรับเยาวชนในเกาะส่วนใหญ่เรียนจบแค่ ป.6 ก็เริ่มมีแผนแต่งงาน ไม่เรียนต่อเด็กที่เกาะการศึกษาหน่อย"

"การที่มีคนเข้ามาทำให้วิถีชีวิตชุมชนเปลี่ยนเพราะเราต้องไปบริการนักท่องเที่ยวอย่างเมื่อก่อนมีการพึ่งพากันก็ไม่ใช่แล้วกลับเป็นการค้าขายต้องแย่งกันชาวบ้านบางคนก็มีการเปลี่ยนเป็นไปค้าขายเรื่องของสังคมมีความแตกต่างกันเยอะอย่างเรื่องการศึกษาอย่างบางคนมีการศึกษาบางคนก็ไม่มีและคนก็จะคิดถึงรายได้ผลประโยชน์ที่จะได้รับ"

"ก็จะเปลี่ยนไปเรื่องวิถีชีวิตเป็นเชิงธุรกิจมากขึ้นอย่างเมื่อก่อนมีอาชีพทำสวนทำไร่เผาถ่านเปลี่ยนมาทำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างการเป็นพนักงานโรงแรม"

"วิถีชีวิตของคนก็จะเปลี่ยนไปตามกระแสสังคมอย่างเยาวชนจะไปไวกว่าเมื่อก่อน ในทางที่ดีก็เรื่องความฉลาดทันคน แต่ทางลบก็จะมีเยาวชนบางกลุ่มที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์"

"ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกหรือการบริการท่องเที่ยวจากภาครัฐลงไปน้อยมาก เช่น อุทยานแห่งชาติได้รับงบประมาณน้อยมากปีหนึ่งเราได้งบประมาณที่คอยดูแลพื้นที่เป็นงบประมาณค่าจ้างหรือค่าใช้สอยประมาณสองถึงสามล้านบาทน้อยมากถ้าเทียบกับธุรกิจของเกาะเสม็ดเป็นพันล้าน การฟื้นฟูไม่มีเรามีแต่การควบคุม"

"เราต้องจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคม การขนส่งให้มีความปลอดภัย ทุกวันนี้เราใช้เรือยังไง เรือเร็ว เรือสปีดโบ๊ท บางทีมันต้องมีการควบคุมแล้วก็ต้องมีการพัฒนาการให้บริการ สถานประกอบการมันก็ต้องดูแลนักท่องเที่ยวให้ดีให้มีความปลอดภัย ไม่ถูกข่มขืน ไม่"

ถูกฆ่า ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบเรื่องราคา อาหารต้องมีคุณภาพ ภาษาในการสื่อความหมายหรือการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวมันก็ต้องดี”

“เกาะเสม็ดมีอะไรที่มีเสน่ห์ของตัวเองในเรื่องของความสวยงามมันแทบไม่ต้องทำอะไรเลยแต่สิ่งที่ขาดไปก็คือระบบการจัดการที่ผมบอกว่าเป็นปัญหา นักท่องเที่ยวมาอยู่ดูสะเปะสะปะอยู่ ยังไม่เกิดความประทับใจ ดูแล้วมันยังไม่ดี การบริหารจัดการยังไม่เป็นระบบหลายฝ่ายต้องช่วยกัน ตอนนี้อุตสาหกรรมเองถือว่าเป็นอุตสาหณที่ไม่ได้อยู่ในการควบคุมของอุทยานเพียงอย่างเดียว ไม่เหมือนเขาใหญ่ ไม่เหมือนภูกระดึงไม่เหมือนเอราวัณ ไม่เหมือนที่อื่น ถ้าอย่างนั้นเราบังคับนักท่องเที่ยวได้อุทยานของเราบังคับอะไรแทบจะไม่ได้พูดแบบนี้ดีกว่า มันได้แค่ส่วนหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากเป็นสถานที่ประกอบการอยู่ 50 รายแล้ว นักท่องเที่ยวทั่วไปก็จะยังตรงการจองห้องพักเข้าที่พักกับผู้ประกอบการเลย ทำไมต้องมาเสียค่าเข้าอุทยานเราก็ต้องอธิบายให้เขาฟังแต่เขาไม่ได้มีปัญหาที่อุทยานนะ คราวนี้ในเมื่อเรื่องรวมมันเกิดขึ้นเป็นแบบนี้ก็มองว่าการที่เป็นอุทยานไม่ใช่ไม่มีผลดีอะไรเลยผมว่ามันมีผลดีเยอะ เพราะถ้าไม่มีอุทยานเกาะเสม็ดคงไม่อยู่ในสภาพแบบนี้แล้วคงจะหมดไปแล้ว คงเป็นตึกหมดเลย สภาพความเป็นป่า ความเป็นหาด เป็นน้ำ ทรัพยากรได้น้ำ คงจะไม่อยู่อย่างทุกวันนี้ ก็อุทยานนี้แหละดูแลตรงนี้อยู่ส่วนผู้ประกอบการแนะนำในเรื่องของการท่องเที่ยวเขาเก็บแต่ผลประโยชน์อย่างเดียว”

“เกาะเสม็ดเป็นพื้นที่ทับซ้อนในเรื่องของระเบียบ ในการที่จะทำอะไรค่อนข้างที่ต้องคิดให้ละเอียดรอบคอบมันต้องผ่านทั้งอุทยาน อุทยานก็ต้องขึ้นกับทางท่านอธิบดี ผ่านรัฐมนตรีกระทรวงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นั่นมันเป็นพื้นที่ของทางธนาภิรักษ์ก็ต้องผ่านทางกรมธนาภิรักษ์อีกแล้ว บางส่วนก็อยู่นอกเขตอุทยานก็เป็นพื้นที่รับผิดชอบของอบต.ท้องถิ่น ก็ได้งบประมาณจาก อบจ. ซึ่งเสม็ดมันเป็นเกาะที่มันมีศักยภาพในการนำเงินรายได้เข้าจังหวัดระยองมาก ถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ทุกคนก็อยากจะมีส่วนร่วมมีบทบาทในการใช้ทรัพยากรของเกาะเสม็ดให้เกิดประโยชน์ มันก็มีหลายองค์กร อย่างมุมมองของการท่องเที่ยวหรือมุมมองของนักพัฒนาที่กำลังดูเรื่องเม็ดเงิน จะทำนู่นทำนี่เพื่อจะให้มันเป็นเกาะที่มีความพร้อมในการที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ในมุมมองของนักธุรกิจทำสะพานให้ใหญ่ขึ้น ทำถนนให้กว้างขวางขึ้น มีน้ำ มีไฟ ก็เห็นด้วยนะแต่ควรทำควบคู่กับการอนุรักษ์”

“การประชุมหลายครั้งก็พยายามเสนอว่าให้มีรถไฟความเร็วสูงมาจากกรุงเทพฯมาภาคตะวันออกได้มันจะเป็นการกระจายนักท่องเที่ยวที่ได้สร้างมูลค่าตรงนี้ได้มาก เราเคยเสนอไปนานแล้วในกลุ่มจังหวัด กลุ่มนักท่องเที่ยวเราได้เข้ามาเยอะซึ่งเรารู้ว่าเรามีข้อจำกัดในเรื่องคมนาคม ปัจจุบันเห็นชัดเลยเวลาที่มีคนมาที่พัทยาก็ต่อรถมา ระยอง จันทบุรี ตราดลำบากมาก เรื่องคมนาคมเรายังไม่พร้อม เราได้กลุ่มที่ขับรถมาเที่ยวแต่มีหลายกลุ่มที่เป็นนักทัศนาจร อย่างกลุ่ม

ที่มาเข้าเย็นกลับมันจะเพิ่มขึ้นได้อย่างมหาศาล ถ้าพัฒนาอุตุตะภาให้มันเป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ได้ที่จะกระจายนักท่องเที่ยว พักยามีนักท่องเที่ยว 8-10 ล้านต่อปีเราก็จะอาศัยประโยชน์ตรงนี้คือกระจายมาแถวนี้แบ่งมาสักสองสามล้านคนไประยอง จันทบุรี ตราด หรือไปนครนายกไป กลุ่มที่ชอบแนววิถีโค่นแอดเวนเจอร์ก็ไปสระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายกหรือต้องการมาทางระยอง จันทบุรี ตราด มันมาได้ง่ายมาก ถ้าเรามีโครงสร้างพื้นฐานการรองรับที่ดี ถ้าเรามองภาพใหญ่ๆ ภาคตะวันออกจะมีโอกาสโตสูงมาก"

"เรื่องความขัดแย้งมีเยอะเลยเกาะเสม็ดหลายกลุ่ม มันหลายหน่วยงาน กรมธนารักษ์ อบต. อุทยาน ชาวบ้านก็สับสนว่าใครเป็นนายเขา ไหนจะต้องมาเสียภาษีให้ อบต. ไหนจะต้องไปเช่ากรมธนารักษ์ ไหนก่อสร้างต้องขออนุญาตอุทยานคือปัจจุบันชาวบ้านเขาอยากมีนายคนเดียว"

ภาคชุมชน

"ชุมชนมีแผนความร่วมมือกับภาครัฐและผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม "น้อย ภาครัฐไม่เอาจริงเอจิง"

"เคยมีการมาสำรวจทำวิจัยหลายรอบแต่ไม่เคยมีผลสรุปเป็นระเบียบการออกมาว่ามีข้อปฏิบัติอย่างไร เพราะอย่างทราญเมื่อก่อนทราญจะชาวตอนนี้ก็เป็นสี่เหลี่ยมสีดำซึ่งมีผลมาจากน้ำเสียและขยะ"

"การอนุรักษ์ปะการังเป็นอันดับหนึ่งเลยนะที่เคยอนุรักษ์กันร่วมกับทางผู้ประกอบการด้วยแล้วเรื่องขยะที่ว่าคอยเก็บกวาดกันอยู่เรื่อยแต่ก็ไม่บ่อยมากก็จะมีการประชุมสัมพันธให้ทราบส่วนใหญ่ก็จะทำในช่วงไม่ค่อยมีแขก"

"ก็มีความร่วมมือกันอย่างโครงการอนุรักษ์ปะการังก็มีชมรมของชุมชนก็ให้ความร่วมมือกันทั้งทางโรงเรียนด้วย ทั้งอย่างผู้ประกอบการก็จะช่วยในเรื่องอาหารเครื่องดื่มและส่งพนักงานไปช่วยถ้าเราไม่มีเวลาก็ส่งสิ่งของไปช่วย"

"ก็เห็นเขามีความร่วมมือกันดีอย่างโครงการจะทำน้ำมันไบโอดีเซล บำบัดน้ำเสีย เรื่องการจัดการขยะโครงการที่มีทุกปีก็คือการกำจัดวัชชีนป้องกันพิษสุนัขบ้า การฉีดยุง การเก็บขยะอย่างพวกหมอนวดหาบเร่ก็ร่วมกันเก็บขยะ"

"มีชมรมพัฒนาเกาะเสม็ด มีการร่วมมือกันทำความสะอาด ปลูกปะการังเก็บขยะชายฝั่ง เก็บขยะในชุมชน มีการรวมตัวกันของทุกคนในชุมชนและผู้ประกอบการเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ปีละ 2 ครั้งโดยวันที่รวมตัวกันก็อย่างวันเฉลิมพระชนพรรษาหรือวันสำคัญต่างๆ"

"เมื่อก่อนจะต่างคนต่างทำไม่ได้รวมกลุ่มกัน ทุกวันนี้ก็มีตั้งชมรมอย่างเช่น ชมรมนกเหียงอก เมื่อก่อนนกเหียงอกจะเยอะแต่โดนถูกทำลายไปจนจะสูญพันธุ์เลยต้องอนุรักษ์ไว้"

“จะมีผู้นำและมีการร่วมกันทำกิจกรรมซึ่งควรจะมีย่อยๆ เพราะว่าคนบนเกาะจะได้สามัคคีกันเพราะมันเป็นภาพพจน์ของคนทีเกาะคนบนเกาะก็ให้ความร่วมมือผู้ประกอบการเองก็ให้ความร่วมมือก็เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้าง กลุ่มชาวบ้านบ้าง”

“มีโครงการเก็บขยะที่จัดบ่อยเพราะช่วงที่มีแขกเยอะๆก็เยอะ”

“การช่วยกันดูแลเรื่องวัฒนธรรม คุณธรรมมันก็อยู่ที่ว่าวัฒนธรรมและคุณธรรมของเรามันคงแค่ไหน มันก็อยู่ที่ผู้ปกครองดูแลลูกหลานด้วยถ้าคุณปล่อยไม่ดูแลเราก็ช่วยไม่ได้”

“เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เจริญขึ้น คนเยอะขึ้นทุกอย่างต้องเปลี่ยนแปลงไป”

“ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ก็ดีขึ้นแต่ของมันก็แพง ชาวบ้านก็พออยู่ได้”

“การดำรงชีวิตไม่เปลี่ยนนะแต่มันจะมีคนเข้ามาเยอะมันทำให้เกิดปัญหาอย่างเรื่องยาเสพติดที่นี่จะมีเยอะ และเรื่องลักขโมยเป็นเพราะคนที่มาจากหลายพื้นที่ ซึ่งความจริงแล้วเกาะเสม็ดเป็นเพียงหมู่บ้านหนึ่งแต่ตอนนี้มีคนเป็น 3-4 หมื่นคนซึ่งมีหลากหลายทั้งเขมร พม่า กะเหรี่ยง ลาวมีทุกรูปแบบโดยลักลอบเข้ามาทางเรือประมงพอมีคนเข้ามาได้ก็ตามกันมาถ้ามีตำรวจจะมาตรวจเขาก็จะมีสายบอกเขาจะรู้แล้วไปหลบอยู่บนเขา”

“เกี่ยวกับวิถีชีวิตเมื่อก่อนค่าใช้จ่ายไม่สูงเหมือนปัจจุบันทำให้เราต้องใช้จ่ายอย่างประหยัดอย่างเมื่อก่อนที่เราทำอาชีพหมอนวดวันหนึ่งได้รายได้วันละเป็นพันแต่ปัจจุบันได้วันละ 200 บาทก็มี”

“วิถีการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงแน่นอนครบจากการที่เมื่อก่อนหาดทรายขาวมีฝักบัวทะเลมีปูเยอะแต่ตอนนี้ไม่มีเพราะปูไม่มีที่อยู่เดิมที่ชาวบ้านประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก”

“คนเยอะขึ้นประเพณีก็ถูกลืมไปบ้างเพราะทุกคนก็จะคิดเรื่องการประกอบอาชีพแต่นานๆก็จะมีการจัดงานขึ้นมาซักทีแต่ประเพณีดั้งเดิมของเราดีอยู่แล้วเพราะเป็นการสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน”

“ประเพณีก็มีงานหลวงพ่อบูดางานเจ้าแม่ทับทิมมีการลุยไฟ”

“ก็จะมีประเพณีลอยกระทง สงกรานต์”

“คนมาร่วมงานไม่เยอะส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนบนเกาะเอง”

“ให้ความร่วมมือกันดีถ้าเป็นคนเกาะแต่ถ้าเป็นคนจากที่อื่นเขาไม่ค่อยสนใจเขาแต่ผลประโยชน์อย่างเดียว”

“ชาวบ้านที่นี่ไม่ค่อยมีปัญหา อย่างที่โรงเรียนมีกิจกรรมไปขอให้ผู้ประกอบการบนเกาะเป็นสปอนเซอร์ให้เขาก็ให้ความร่วมมืออย่างดี เป็นเรื่องเงินบ้าง อาหารและน้ำบ้าง”

“ความมีน้ำใจน้อยลง คนเกาะส่วนมากจะมีน้ำใจมากกว่า การติดต่อพูดคุยกันก็น้อยลงเพราะต่างฝ่ายก็ต่างมีธุรกิจของตน”